

Crna Gora
PORESKA UPRAVA
PODRUČNA JEDINICA PODGORICA

Primljeno:	27.05.2013		
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
	4138		

Crnogorski Telekom
A.D.

Broj /	04-12913
Podgorica /	09.05.2013

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA

Finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa
Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja
Za godinu završenu 31. decembra 2012.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima i Odboru Direktora društva Crnogorski Telekom A.D., Podgorica

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja društva Crnogorski Telekom A.D., Podgorica (u daljem tekstu "Društvo") koji uključuju izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine i izvještaj o sveobuhvatnom prihodu, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan, pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za interne kontrole za koje rukovodstvo smatra da su neophodne za sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo usljed pronevjere ili greške.

Odgovornost revizora

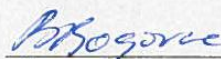
Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izvještajima. Reviziju finansijskih izvještaja izvršili smo u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uvjerenje da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje.

Revizija podrazumijeva primjenu postupaka radi pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanivanjima sadržanim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima, nastalog usljed pronevjere ili greške. Pri procjeni ovih rizika, revizor uzima u obzir interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja Preduzeća u cilju odabira adekvatnih revizorskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola Preduzeća. Revizija takođe obuhvata ocjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšteg prikaza finansijskih izvještaja.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koji smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijski položaj društva Crnogorski Telekom A.D., Podgorica sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Biljana Bogovac
Licencirani revizor

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Podgorica

Podgorica, 22. april 2013.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

SADRŽAJ

Strana

Finansijski izvještaji:

Izvještaj o Finansijskom Položaju	1
Izvještaj o Sveobuhvatnom Prihodu	2
Izvještaj o Tokovima Gotovine	3
Izvještaj o Promjenama na Kapitalu	4
Napomene uz finansijske izvještaje	5-56

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU

		Na dan		
	Napomena	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.	31. decembar 2010.
AKTIVA				
Stalna imovina				
Nekretnine i oprema	6	96.161.284	104.433.855	113.818.346
Nematerijalna ulaganja	7	14.894.183	13.757.789	14.259.481
Dugoročni krediti i ostala potraživanja	8	6.686.993	7.070.676	8.228.066
Ukupna stalna imovina		117.742.460	125.262.320	136.305.893
Obrtna imovina				
Zalihe	9	2.615.203	2.131.603	2.757.894
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	10	21.906.579	22.777.251	25.115.102
Kratkoročni depoziti u bankama	11	32.000.000	45.200.000	36.200.000
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	12	26.438.865	2.093.407	3.203.450
Ukupna obrtna imovina		82.960.647	72.202.261	67.276.446
Ukupno aktiva		200.703.107	197.464.581	203.582.339
PASIVA				
Kapital i rezerve pripisive akcionarima				
Akcijski kapital	14	140.996.394	140.996.394	140.996.394
Statutarne rezerve	15	-	8.046.359	7.074.778
Neraspoređena dobit		28.878.790	17.392.427	19.865.764
Ukupan akcijski kapital i rezerve		169.875.184	166.435.180	167.936.936
OBAVEZE				
Dugoročne obaveze				
Odložene poreske obaveze	18	2.105.814	2.159.942	2.583.144
Rezervisanja	17	635.382	845.697	722.030
Ukupne dugoročne obaveze		2.741.196	3.005.639	3.305.174
Ukupne obaveze		30.827.923	31.029.401	35.645.403
Kratkoročne obaveze				
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	16	22.868.789	23.825.953	27.883.260
Obaveze za porez na dobit		2.615.564	2.470.652	2.494.610
Rezervisanja	17	2.602.374	1.727.157	1.962.359
Ukupne kratkoročne obaveze		28.086.727	28.023.762	32.340.299
Ukupno pasiva		200.703.107	197.464.581	203.582.339

Napomene na stranama od 5 do 56 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Ovi finansijski izveštaji su odobrene od strane Odbora direktora
 Crnogorskog Telekom A.D. 19. aprila 2013. godine i potpisani u njihovo ime od strane:

Rüdiger Schulz
 Izvršni direktor

Manfred Knapp
 Finansijski direktor

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O SVEOBUH VATNOM PRIHODU

	Napomena	Za godinu završenu 31. decembra	
		2012	2011
Prihodi			
Usluge fiksne telefonije i interneta	19 a	63.123.809	63.092.700
Usluge mobilne telefonije	19 b	50.953.125	53.796.428
Ukupni prihodi		114.076.934	116.889.128
Ostali poslovni prihodi		249.665	458.687
Troškovi poslovanja			
Troškovi zaposlenih	20	(20.674.655)	(24.791.586)
Troškovi amortizacije i obezvrjeđenja	21	(21.432.308)	(24.694.691)
Troškovi usluga drugih operatera	22	(18.237.414)	(19.977.764)
Nabavna vrijednost prodane telekomunikacione opreme		(5.784.610)	(6.153.642)
Ostali troškovi poslovanja	23	(27.097.037)	(25.598.505)
Ukupno troškovi poslovanja		(93.226.024)	(101.216.188)
Dobit iz poslovanja		21.100.575	16.131.627
Finansijski prihodi	24	2.855.494	2.729.957
Finansijski rashodi	24	(845.260)	(315.890)
Finansijski prihodi -neto		2.010.234	2.414.067
Dobit prije oporezivanja		23.110.809	18.545.694
Porez na dobit	25	(3.170.805)	(2.047.450)
Dobit tekuće godine		19.940.004	16.498.244
Ostali sveobuhvatni prihod tekuće godine		-	-
Ukupni sveobuhvatni prihod tekuće godine		19.940.004	16.498.244
Akcionarima društva		19.940.004	16.498.244
Zarada po akciji Društva u toku perioda (izražena u EUR po akciji)			
- osnovna i čista	26	0,4218	0,3490

Napomene na stranama od 5 do 56 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

		Za godinu završenu 31. decembra	
	Napomena	2012	2011
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti			
Gotovina generisana iz poslovnih aktivnosti	31	41.629.270	39.573.308
Plaćene kamate	24	(144.634)	(55.875)
Plaćen porez na dobit	25	(3.080.020)	(2.533.205)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti		38.404.616	36.984.228
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja			
Nabavka osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	6,7	(13.898.095)	(13.922.285)
Povećanje kratkoročnih depozita u bankama	11	26.900.000	17.500.000
Smanjenje kratkoročnih depozita u bankama	11	(13.700.000)	(26.500.000)
Naplaćene kamate	24	2.507.882	2.303.825
Prilivi od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja		252.685	44.254
Smanjenje/(povećanje) dugoročnih kredita zaposlenima i ostalih potraživanja	8	383.683	452.235
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja		2.446.155	(20.121.971)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja			
Plaćene dividende većinskim i manjinskim akcionarima	27	(16.504.600)	(17.973.591)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja		(16.504.600)	(17.973.591)
Neto smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata		24.346.171	(1.111.334)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda		2.093.407	3.203.450
Efekat kursnih razlika		(713)	1.291
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	12	26.438.865	2.093.407

Napomene na stranama od 5 do 56 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

	Akcijski kapital	Statutarne rezerve	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje 1. januara 2011. godine	140.996.394	7.074.778	19.865.764	167.936.936
Dividende	-	-	(18.000.000)	(18.000.000)
Prenos u statutarne rezerve (Napomena 15)	-	971.581	(971.581)	-
Dobit tekuće godine	-	-	16.498.244	16.498.244
Ostali sveobuhvatni prihod tekuće godine	-	-	-	-
Stanje 31. decembra 2011. godine	140.996.394	8.046.359	17.392.427	166.435.180
Stanje 1. januara 2012. godine	140.996.394	8.046.359	17.392.427	166.435.180
Dividende	-	-	(16.500.000)	(16.500.000)
Prenos na neraspoređenu dobit (Napomena 15)	-	(8.046.359)	8.046.359	-
Dobit tekuće godine	-	-	19.940.004	19.940.004
Ostali sveobuhvatni prihod tekuće godine	-	-	-	-
Stanje 31. decembra 2012. godine	140.996.394	-	28.878.790	169.875.184

Napomene na stranama od 5 do 56 čine
sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

1. OPŠTE INFORMACIJE

Crnogorski Telekom A.D. (u daljem tekstu: "Telekom" ili "Društvo"), pruža usluge fiksne i mobilne telefonije, interneta i ostale telekomunikacione usluge u Crnoj Gori, kao i lokalne, nacionalne i međunarodne telefonske usluge, uz široku paletu drugih telekomunikacionih usluga koje uključuju mobilnu mrežu, internet, iznajmljene linije, mrežu za prenos podataka, usluge kablovske televizije i ostalih telekomunikacionih usluga u Crnoj Gori.

Društvo je akcionarsko društvo koje se kotira na Montenegro berzi (TECG). Magyar Telekom Nyrt. (u daljem tekstu: "Magyar Telekom") je u 2005 godini postao većinski vlasnik sa 76,53% udjela. Skupština Akcionara Crnogorskog Telekom AD je 30. aprila 2009. godine donijela odluku o spajanju njegovih kćerki kompanija T Mobile CG d.o.o i Internet CG d.o.o u 'Crnogorski Telekom AD'.

Deutsche Telekom AG ("DTAG") je krajnji kontrolni vlasnik Magyar Telekom Plc. sa 59,21% akcija u vlasništvu. Deutsche Telekom ("DT") Grupu konstituiše više provajdera fiksne telefonije, mobilne telefonije i IT usluga širom svijeta, sa kojima Magyar Telekom Grupa ima redovne transakcije.

Sjedište Telekoma je u Podgorici, ulica Moskovska 29. Podgorica, Crna Gora. Na dan 31. decembra 2012. godine, Društvo je imalo 774 zaposlenih (na dan 31. decembra 2011. godine 759 zaposlenih).

Istraga određenih konsultantskih ugovora

Kao što je i ranije navedeno, u toku obavljanja revizije finansijskih izvještaja Magyar Telekom za 2005. godinu, PricewaterhouseCoopers Könyvvizsgáló és Gazdasági Tanácsadó Kft. (PWC) je identifikovao dva ugovora čija priroda i poslovne namjere nisu bile jasno iskazane. U februaru 2006. godine, Odbor za reviziju Magyar Telekom, većinskog vlasnika Društva, angažovao je White & Case LLP ("nezavisne istražitelje" ili "White & Case"), svoje nezavisne pravne savjetnike, kako bi obavili unutrašnju istragu po pitanju da li je Magyar Telekom, ili neka njegova kompanija, izvršio plaćanja po osnovu ovih ili nekih drugih ugovora, potencijalno zabranjenih od strane Američkih zakona i regulativa, uključujući Dekret o postupcima strane korupcije („FCPA“), ili internu politiku Društva. Odbor za reviziju je informisao Američki odsjek za pravdu („DOJ“) i Američku komisiju za hartije od vrijednosti („SEC“) i Mađarski nadležni organ za finansijsku kontrolu o unutrašnjoj istrazi.

Odbor za reviziju je 2. decembra 2009. godine dostavio Bordu Direktora Magyar Telekom „Izvještaj o istrazi Odboru za reviziju Magyar Telekom“, od 30. novembra 2009. godine (Finalni Izvještaj). Odbor za reviziju je nagovijestio da smatra da je pripremanjem finalnog izvještaja, a na bazi trenutnih dokaza, White & Case kompletirao svoju nezavisnu unutrašnju istragu.

1. OPŠTE INFORMACIJE (Nastavak)

Istraga određenih konsultantskih ugovora (nastavak)

Finalni izvještaj sadrži sledeće zaključke i dokaze koji su na raspolaganju Odboru za reviziju i njegovim savjetnicima:

- Informacije koje je sakupio Odbor za reviziju i njegovi savjetnici u toku istrage pokazuje grubo nepoštovanje i nedostatak posvećenosti za uspostavljanje saglasnosti na najvišim nivoima Magyar Telekom, Crnogorskog Telekoma i Makedonskog Telekoma tokom perioda za koji je sprovedena istraga.
- Kao što je i ranije navedeno, u slučaju pomenutih ugovora, nema „dovoljno dokaza da se utvrdi da su 7 miliona eur troškova vezanih za četiri konsultantska ugovora napravljeni za legitimne poslovne svrhe“ kao i da postoji „potvrđan dokaz da su pomenuti troškovi služili u neispravne svrhe“. Pomenuti ugovori nisu pravilno prikazani u finansijskim izvještajima Magyar Telekom, kao ni njegovih pridruženih lica. Dva ugovora u ukupnom iznosu od EUR 2.88 miliona se odnose na Crnogorski Telekom, samim tim i u kćerke kompanije, dok se druga dva ugovora odnose na druge članice Grupe.

Godine 2007., Vrhovni državni tužilac Crne Gore obavijestio je Odbor direktora Crnogorskog Telekoma o svom zaključku da ugovori koji su predmet unutrašnje istrage u Crnoj Gori ne sadrže elemente koji se mogu protumačiti kao kriminalne radnje na osnovu kojih bi se u Crnoj Gori mogle podnijeti tužbe. Međutim, Vrhovnom Državnom Tužiocu Crne Gore je dostavljana sva nova dokumentacija, svi novi podaci, koji su postali dostupni Crnogorskom Telekomu a povezani su sa slučajem.

Takođe, Ministarstvo unutrašnjih poslova Makedonije i Kancelarija glanog tužioca Mađarske počeli su istražne aktivnosti koje su prethodno bile predmet interne istrage. Ove istražne radnje se nastavljaju i svi relevantni partneri Crnogorskog Telekoma će nastaviti da sarađuju na ovim istragama.

DOJ i SEC su takođe počele svoje istražne aktivnosti koje su prethodno bile predmet interne istrage. Tokom 2011. godine Magyar Telekom je zaključio finansijsko poravnanje sa DOJ i SEC kako bi se zatvorila njihova dalja istraga. Ovim poravnanjem je zatvorena istraga koju su DOJ i SEC vodili u vezi sa učešćem Magyar Telekoma u pomenutom slučaju.

Sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine gore pomenute istrage nisu imale uticaja na finansijske izvještaje Društva.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Značajne računovodstvene politike koje su primijenjene prilikom pripreme ovih finansijskih izvještaja su prikazane u tekstu koji slijedi. Ove politike su se primijenile na sve prikazane periode, osim ako drugačije nije naznačeno.

2.1. Osnova za sastavljanje

Finansijski izvještaji Crnogorskog Telekoma A.D. su pripremljeni u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (MSFI) koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (MRSO), koji su bili na snazi u periodu sastavljanja finansijskih izvještaja Društva i u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore. Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška što je promijenjeno sa ponovnim vrednovanjem finansijskih srestava namijenjenih prodaji.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje (nastavak)

Priprema finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI zahtijeva korišćenje određenih kritičnih računovodstvenih procjena. Ona takođe zahtijeva od Menadžmenta da se služi prosuđivanjima u procesu primjene računovodstvenih politika Društva. Područja koja uključuju viši stepen procjene ili složenosti, odnosno područja gdje su pretpostavke i procjene značajne za pripremu finansijskih izvještaja prikazana su u napomeni 4.

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore ("Sl. list RCG", br. 69/2005), i posebno u skladu sa relevantnom zakonskom odlukom koja definiše obaveznu primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") u Crnoj Gori ("Sl. list RCG", br. 69/2002).

Finansijski izvještaji Društva su predloženi za odobrenje od strane Borda Direktora Društva. Godišnja Skupština akcionara, koja je autorizovana da odobri i prihvati finansijske izvještaje, ima pravo da zahtijeva promjene prije prihvatanja. S obzirom da su većinski akcionari istovremeno i članovi Borda Direktora Društva koje predlaže finansijske izvještaje, mogućnost potencijalnih izmjena od strane Skupštine akcionara je malo vjerovatna, i nije se dešavala u prošlosti.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna valuta Crnogorskog Telekoma A.D. je Euro (EUR).

2.1.1. Uporedni podaci

Tamo gdje je to potrebno, uporedni podaci su reklasifikovani u skladu s promjenama u prezentaciji u tekućem periodu. Promjene u prezentacijama su napravljene radi boljeg prikaza poslovanja Društva. Ove promjene su primijenjene retroaktivno, a samim tim je prikazan i treći bilans stanja na dan 31. decembra 2010.

2.1.2. Promjene u računovodstvenim politikama i objelodanjivanjima

a) Novi i revidirani standardi usvojeni od strane Društva

Tokom 2012., Društvo je implementiralo sledeće revidirane standarde:

MSFI 7 (revidiran) Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (MRSO) je revidirao MSFI 7 Finansijski Instrumenti: Objelodanjivanje je odrađeno u oktobru 2010. Dopuna zahtijeva dodatna objelodanjivanja o transferima finansijskih sredstava koja ne rezultiraju potpunim prestankom priznavanja, ili zahtijevaju stalnu uključenost. Ovo je omogućilo korisnicima finansijskih instrumenata da poboljšaju njihovo razumijevanje ovakvih transakcija (na primjer, sekuritizacije), uključujući razumijevanje mogućih uticaja preostalih rizika kod preduzeća koje vrši transfer sredstava. Dopuna takođe zahtijeva početno priznavanje ukoliko se neproracionalan iznos ovakvih sredstava koristi pri kraju perioda za izvještavanje. Društvo primjenjuje revidirani standard od 1. januara 2012. godine. Revidirani standardi nisu imali značajnog uticaja na objelodanjivanja u finansijskim izvještajima Društva.

Dopuna MRS 12 "Odloženi porez: Naknadivost osnovnog sredstva – Dopuna MRS 12" postavlja pretpostavke za ponovno priznavanje osnovnih sredstava. Ova dopuna je relevantna u slučajevima gdje tip naknadnog priznavanja ima različite poreske posledice. Proglašenje postavlja oborivu pretpostavku da će sadašnja vrijednost investicione imovine koja se priznaje korišćenjem metoda fer vrijednosti objelodanjenom u MRS 40 biti priznata prilikom prodaje. Šta više, kako se sadašnja vrijednost imovine za koju se ne obračunava amortizacija procjenjuje u skladu sa relevantnim modelom objelodanjenim u MRS 16 koji daje pretpostavku o nadoknadi kroz prodaju. Dopunjeni amandman zamjenjuje SIC 21. Kako Crnogorski Telekom nema investicione nekretnine ili sredstva koja se ne amortizuju korišćenjem rezidualnog modela prema MRS 16, dopuna standarda nije imala značajnog uticaja na finansijske izvještaje Društva.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

b) Novi standard i njihova interpretacija koji još nisu usvojeni

Jedan broj novih standard dopuna i interpretacija su efektivni za periode koji počinju sa 1. januarom 2012. godine, a koji nisu primijenjeni prilikom prezentacije finansijskih izvještaja. Ne očekuje se značajan uticaj na finansijske izvještaje Društva, osim za standarde koji su prikazani ispod:

MRS 1 (revidiran) - IASB objavljene izmjene i dopune MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja u junu 2011. Izmjene i dopune MRS 1 zadržava pristup 'jedan ili dva izvještaja' po izboru Društva i samo se mijenja način kako se ostala sveobuhvatna dobit prikazuje: zahtijeva posebno objelodanjivanje podzbirova za one elemente koji mogu biti reklasifikovani u račun dobitka ili gubitka u bilansu uspjeha (koji se mogu ponovo priznati) kao i one elemente koji neće biti reklasifikovani. Revidirani standard će biti primijenjen za finansijske periode koji počinju na dan, ili poslije 1. jula 2012.

MRS 19, "Primanja zaposlenih" je dopunjen tokom juna 2011 godine. Dopune se odnose na priznavanje i objelodanjivanja unaprijed određenih benefit planova. Primjena ovih dopuna se zahtijeva za godišnje periode koji počinju sa 1. januarom 2013. godine. Rukovodstvo ne očekuje značajan uticaj na finansijske izvještaje Društva.

MRS 32 (revidiran) - IASB je objavio izmjene i dopune MRS-a 32 Finansijski instrumenti: Objava se desila u Decembru 2011. Izmjene i dopune MRS-a 32 pojašnjava IASB zahtjeve za prebijanje finansijskih instrumenta. Revidirani standard će biti primijenjen za finansijske periode koji počinju na dan, ili poslije 1. januara 2014. Zahtijeva se retroaktivna primjena ovog amandmana. Ne očekujemo da će usvajanje izmijenjenog standarda dovesti do značajnih promjena u finansijskim izvještajima Društva.

IASB objavio je amandmane MSFI 7 Finansijski instrumenti: Objavljena u decembru 2011. IASB i FASB (Financial Accounting Standards Board) su izdali zajedničke zahtjeve objavljivanja koji bi trebali pomoći da se bolje procijeni uticaj ili potencijalni uticaj dogovora o prebijanju na finansijski položaj društva. Zajednički zahtjevi za objavljivanje su poboljšali transparentnost u izvještavanju u pogledu ublažavanja kreditnog rizika, uključujući objavljivanje kolaterala datih ili primljenih. Revidirani standard će biti primijenjen za finansijske periode koji počinju na dan, ili poslije 1. januara 2013. Obavezna je retroaktivna primjena standarda. Ne očekujemo da će usvajanje izmijenjenog standarda dovesti do značajnih promjena u finansijskim izvještajima objavljivanja Društva.

MSFI 9 Finansijski instrumenti. Standard predstavlja prvi dio projekta zamjene MRS 39 („Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje“) novim standardom MSFI 9 Finansijski instrumenti. MSFI 9 određuje klasifikaciju i priznavanje finansijskih sredstava i obaveza. MSFI 9 zahtijeva da se finansijska sredstva klasifikuju u dvije kategorije: one koje se mjere po fer vrijednosti i one koje se mjere po amortizovanom trošku što se određuje prilikom inicijalnog priznavanja. Klasifikacija zavisi od poslovnog modela kojim Društvo upravlja finansijskim instrumentima i ugovorenim karakteristikama tokova gotovine instrumenta. Za finansijske obaveze, standard zadržava većinu zahtjeva MRS 39. Glavne promjene se odnose na slučajeve gdje je opcija fer vrijednosti se koristi za finansijske obaveze, dio promjene fer vrijednosti koji zavisi od kreditnog rizika se priznaje u ostalom sveobuhvatnom prihodu umjesto u bilansu uspjeha, osim ako se računovodstveni kriterijumi ne podudaraju. Društvo tek treba da primijeni MSFI 9 i namjerava da usvoji MSFI 9 u periodu koji počinje sa 1. januarom 2015. godine. Društvo će takođe uzeti u obzir uticaj preostalih faza MSFI 9 kada ih Bord objavi.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

b) Novi standard i njihova i njihova interpretacija koji još nisu usvojeni (nastavak)

- MSFI 13 IASB objavljuje MSFI 13 mjerenja po fer vrijednosti u maju 2011 kako bi se zamijenile smjernice o mjerenju fer vrijednosti u postojećoj MSFI računovodstvenoj literaturi sa jednim standardom. MSFI je rezultat zajedničkih napora od strane IASB i FASB za razvojem konvergiranih okvira fer vrijednosti. MSFI 13 definiše fer vrijednost, daje smjernice o tome kako utvrditi fer vrijednost te zahtijeva objelodanjivanja o mjerenjima fer vrijednosti. Međutim, MSFI 13 ne mijenja zahtjeve u pogledu stavki koje treba mjeriti ili iskazati po fer vrijednosti. MSFI 13 nastoji povećati konzistentnost i uporedivost fer vrijednosti mjerenja u srodnim podacima kroz 'hijerarhiju fer vrijednosti'. Hijerarhija kategorizuje ulaze koji se koriste za validacione tehnike u tri nivoa. Hijerarhija daje najveći prioritet (nekorigovanim) kvotnim cijenama na aktivnim tržištima za identična sredstva ili obveze, kao i najniži prioritet neprimjetnim inputima. Ako se inputi korišćeni za mjerenje fer vrijednosti kategoriziraju u različite nivoe u hijerarhiji fer vrijednosti, fer vrijednost mjerenja je kategorizovan u cijelosti na nivo najnižeg inputa koji je značajan za ukupno mjerenje (na bazi primjene procjena). Revidirani standard će biti primijenjen za finansijske periode koji počinju na dan, ili poslije 1. januara 2013. Ranija primjena je dopuštena. Ne očekujemo da će donošenje novog standarda dovesti do značajnih promjena u finansijskim izvještajima Društva, dok se ovaj efekat trenutno analizira.

c) Novi standardi, dopune i implementacija koji još nisu stupili na snagu i koji nisu relevantni za Društvo

MSFI 1 – u martu 2012 godine, IASB obavljuje dopunu MSFI 1, koja se bavi kreditima primljenim od Vlade sa kamatnom stopom ispod tržišne kamatne stope. Kako je Crnogorski Telekom već usvojio MSFI, dopuna neće imati uticaja na finansijske izvještaje Društva.

MSFI 10, MSFI 12, MRS 27 (dopunjen) – IASB je objavio “Investiciona Društva” (Dopunu MSFI 10, MSFI 12 i MRS 27) u oktobru 2012. Amandmani se odnose na posebne vrste poslovanja koje se mogu klasifikovati u investiciona Društva. IASB koristi termin “investiciona društva” da bi ukazao na društva čija je glavna funkcija da ulažu sredstva isključivo radi povraćaja kapitala, investicionih prihoda ili oba. Ovakva društva mogu uključivati privatne organizacije kapitala, venture capital organizacije, penzione fondove, investicione fondove suverena i druge investicione fondove. Dopuna pruža izuzetke od zahtjeva za konsolidaciju koji su propisani u MSFI 10 i zahtijeva da investiciona društva mjere pojedina povezana lica po fer vrijednosti kroz dobitak ili gubitak, prije nego kroz konsolidaciju. Ona takođe određuje zahtjeve za objelodanjivanjem za investiciona društva. Dopune će postati važeće za periode od 1. januara 2014. godine sa dopuštenjem ranije primjene. Kako je Crnogorski Telekom jedno društvo i nema u svom sastavu investicionih društava iz zajedničkih sporazuma, dopunjeni standard nema uticaja na finansijske izvještaje Društva.

IFRIC 20 U oktobru 2011. godine IASB je objavio IFRIC 20 – Troškovi površinskog kopa u proizvodnoj fazi. Kako se Crnogorski Telekom ne bavi rudarskom aktivnošću, ova interpretacija neće imati nikakvog uticaja na finansijske izvještaje Društva.

2.2. Izvještavanja po segmentima

Operativni segmenti se izvještavaju na način koji je uskladjen sa internim izvještavanjem glavnim operativnim donosiocima odluka. Glavni operativni donosilac odluka, onaj koji je odgovoran za dodjelu sredstava i procjenu rezultata poslovnih segmenata, identifikovan je kao Izvršni Upravni Odbor koji donosi strateške odluke. Postoje dva identifikovana segmenta u Crnogorskom Telekomu: fiksni i mobilni segment.

2.3. Preračunavanje stranih valuta

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna valuta Crnogorskog Telekoma A.D. je Euro (EUR).

Poslovne promjene u stranoj valuti su preračunate u funkcionalnu valutu primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan poslovne promjene. Iznosi u finansijskim izvještajima su izraženi u EUR koja je i funkcionalna valuta Društva. Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju izmirenjem monetarnih sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom takvih sredstava na dan finansijskih izvještaja, iskazane su u okviru finansijskih prihoda / (rashoda) u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema Društva iskazani su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i trošak po osnovu obezvrjeđenja.

Nabavna vrijednost nekretnine i opreme se sastoji od nabavne vrijednosti sredstva, uključujući uvozne obaveze i povezane takse nakon oduzimanja eventualnih popusta, kao i troškova neophodnih za puštanje u rad datog sredstva, kao i gubitke stavljanja sredstva van upotrebe ukoliko je neophodno.

Trošak nabavke telekomunikacione opreme se sastoji od svih direktno povezanih troškova, uključujući polaganje kablova do prostorija pretplatnika kao i eventualne troškove pozajmljivanja. Trošak takođe uključuje i interno generisani rad za pojedine stavke nekretnina i opreme.

Naknadna ulaganja u postojeće nekretnine i opremu se priznaju kao posebne – odvojene stavke nekretnina i opreme samo u slučajevima kada je vjerovatno da će Društvo ostvariti buduće ekonomske koristi po osnovu korišćenja navedenih nekretnina i opreme, i samo ako se naknadna ulaganja mogu pouzdano izmjeriti. Sva ostala ulaganja u održavanje i popravke iskazuju se kao trošak bilansa uspjeha obračunskog perioda u kom su nastali.

Dobici i gubici od prodaje određuju se poređenjem prihoda i knjigovodstvene vrijednosti i priznaju unutar ostalih operativnih prihoda / ostalih operativnih rashoda u bilansu uspjeha.

Materijalna sredstva u pripremi obuhvataju usluge od spoljnih saradnika kao i interno generisani rad za materijalna sredstva koja još nisu kompletirana. Ova stavka uključuje investicije u toku u tekućem i/ili prethodnom finansijskom periodu. Po kompletiranju ovakvih sredstava, odnosno iznosi knjiženi pod plaćenim avansima ili materijalnom imovinom u pripremi su preklasifikovani na odgovarajuće pozicije nekretnina i opreme.

Kada sredstva u sebi sadrže elemente i materijalne i nematerijalne imovine, u odredjivanju računovodstvenog tretmana pod MRS 16 – Imovina i oprema ili MRS 38 – Nematerijalna ulaganja, menadžment procjenjuje koji je element značajniji za sredstvo i u zavisnosti od toga vrši klasifikaciju.

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija ostalih sredstava se obračunava na nabavnu vrijednost na početku godine kao i na osnovna sredstva stavljena u upotrebu tokom godine, primjenom proporcionalnog metoda u toku njihovog korisnog vijeka upotrebe, kao što je prikazano u pregledu ispod:

Glavne grupe nekretnina i opreme	Procijenjeni korisni vijek (godina)
Zgrade	40
Mjesne mreže	20
Optički kabl	20
Telefonska centrala sa pripadajućom opremom	7
Prenosni sistemi i oprema za prenos	10
Računari i računarska oprema	3
Mipnet mreža	5, 6
Ruteri i prekidači	5, 8

Rezidualna vrijednost sredstava i korisni vijek se provjeravaju i koriguju ukoliko je neophodno jednom godišnje.

Neto knjigovodstvena vrijednost imovine se otpisuje do nadoknadivog iznosa ukoliko je neto knjigovodstvena vrijednost imovine veća od procijenjenog nadoknadivog iznosa.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.5. Nematerijalna imovina

a) Gudvil

Gudvil predstavlja višak nabavne vrijednosti prilikom sticanja preko učešća Društva u neto fer vrijednosti identifikovanih sredstava, sredstava i potencijalnih obaveza povezanog pravnog lica priznatog na datum sticanja i fer vrijednosti nekontrolisanog interesa. Društvo je prepoznalo gudvil prilikom sticanja na osnovu potpunog vlasništva nad povezanim licem, Internet Crna Gora d.o.o., 7. marta. 2005. godine.

Guvil se mjeri oduzimanjem neto imovinu stečenog iz kumuliranog prenesena od kupovine, iznos nekontrolisanog interesa kod stečenog i fer vrijednosti stečenog interesa neposredno prije datuma sticanja.

Za potrebe testa obezvrjeđenja, gudvil stečen u biznis kombinaciji se alokira na cjeline koje generišu gotovinu, ili grupe cjelina, ako se očekuju benefiti od njihove kombinacije. Svaka cjelina ili grupa cjelina na koju je gudvil alokiran predstavlja najniži nivo u okviru Društva na kom se posmatra gudvil za svrhe internog izvještavanja. Gudvil se posmatra na nivou operativnih segmenata.

Pregledi Obezvrjeđenje gudvila se sprovode godišnje ili češće ukoliko događaji ili okolnosti indiciraju potencijalno obezvređenje. Sadašnja vrijednost gudvila se poredi sa naknadivom vrijednošću, onom koja je veća, vrijednost u upotrebi ili fer vrijednost sredstva umanjena za troškove prodaje. Obezvrjeđenje se priznaje odmah kao trošak i ne radi se njegovo naknadno mjerenje.

b) Licence

Odvojeno stečene licence iskazane su po istorijskom trošku. Licence stečene u biznis kombinaciji se priznaju po fer vrijednosti na dan sticanja. Licence imaju ograničen vijek upotrebe i iskazuju se po trošku umanjenom za amortizaciju. Amortizacija se obračunava linearnom metodom kako bi se alocirao trošak licenci tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Stečena prava kompjuterskog softvera su kapitalizovana na bazi nastalih nabavnih troškova, kao i troškova nephodnih za puštanje u rad. Ovi troškovi su amortizovani u toku korisnog vijeka trajanja softvera.

c) Kompjuterski softveri

Troškovi u vezi sa održavanjem kompjuterskih softvera i licence koje se plaćaju na godišnjem nivou se priznaju u Bilansu Uspjeha. Troškovi direktno vezani za proizvodnju unikatnih softvera, kao i razvoj internih kompjuterskih softvera, kontrolisanih od strane Društva, sa pretpostavljenom koristi koja prelazi godinu dana, priznaju se kao nematerijalna sredstva kada su zadovoljeni sledeći uslovi:

- tehnički je moguće napraviti softver koji će biti raspoloživ za korišćenje;
- menadžment namjerava da završi softver radi korišćenja ili prodaje;
- postoji mogućnost da se koristi ili proda softver;
- moguće je demonstrirati na koji će način softver generisati buduće ekonomske koristi;
- odgovarajući tehnički, finansijski i ostali resursi da bi se razvio koristio ili prodao softver su dostupni; i,
- troškovi koji se mogu pripisati softveru u toku njegovog razvoja se mogu pouzdano izmjeriti.

Troškovi koji su mogu direktno povezati sa softverom se kapitalizuju i priznaju kao njegov dio uključujući troškove razvoja od strane zaposlenih kao i adekvatan procenat prekovremenog rada.

Ostali troškovi razvoja koji ne zadovoljavaju ove kriterijume se prepoznaju kao nastali troškovi. Troškovi razvoja koji su prethodno priznati kao trošak se ne priznaju naknadno kao sredstva.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.5. Nematerijalna imovina (nastavak)

Amortizacija nematerijalne imovine, osim gudvil se obračunava po linearnoj metodi od trenutka kada su sredstva stavljena u funkciju a njihova amortizacija u toku ekonomskog vijeka trajanja je prikazana u sledećem pregledu:

Nematerijalna ulaganja	Korisni vijek (godina)
Telekomunikaciona licenca - (obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga)	25
Telekomunikaciona licenca - (obavljanje međunarodnog saobraćaja)	23
IPTV licenca	10
Licenca za mobilnu telefoniju	15
3G licenca	15
Internet mreža	10
Kupljeni softveri	5
Microsoft licenca	5

2.6. Obezvredenje nefinansijskih sredstava

Sredstva koja imaju neograničen korisni vijek - na primjer, gudvil ili nematerijalna imovina koja nije spremna za korišćenje - nisu amortizovana i godišnje se provjeravaju na umanjena vrijednosti. Sredstva koja su predmet amortizacije se provjeravaju u cilju identifikacije obezvrjeđenja kad god događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju na to da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak od obezvrjeđenja se priznaje u iznosu u kom knjigovodstvena vrijednost sredstava prelazi iznos njihove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena sredstva ili njegova vrijednost u upotrebi, u zavisnosti od toga koja je od ovih vrijednosti veća. Za svrhe identifikacije oobezvrjeđenja, sredstva su grupisana po najnižim nivoima za koje su odvojeno identifikovane jedinice koje generišu gotovinu. Nefinansijska sredstva (osim gudvil-a), se provjeravaju u cilju identifikacije obezvrjeđenja kada god događaji ili promjene okolnosti ukazuju da knjigovodstvena vrijednost sredstava ne predstavlja njihovu nadoknadivu vrijednost na kraju svakog perioda izvještavanja.

Menadžment kvartalno radi procjenu da li postoje pokazatelji umanjena vrijednosti i izvještava rezultate analize matičnom preduzeću. Nema pokazatelja umanjena vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine koja su identifikovana na dan i za godinu koja je završava 31. decembra 2012.

2.7. Finansijska sredstva

Društvo klasifikuje svoja finansijska sredstva u sledeće kategorije: krediti i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju. Klasifikacija zavisi od namjene i svrhe za koju se finansijska sredstva pribavljaju. Menadžment određuje klasifikaciju finansijskog sredstva prilikom inicijalne klasifikacije.

2.7.1. Klasifikacija

a) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili određenim plaćanjima koja nisu kotirana na aktivnim tržištima. Prikazana su u okviru obrtnih sredstava, osim onih koji dospijevaju 12 mjeseci nakon datuma Izvještaja o finansijskom položaju. Takva sredstva su klasifikovana u okviru stalne imovine.

Sledeća sredstva spadaju u kategoriju „kredita i potraživanja“: potraživanja iz poslovnih odnosa, krediti zaposlenima i ostala potraživanja, kratkoročni depoziti u bankama i gotovina i gotovinski ekvivalenti.

Potraživanja od kupaca su potraživanja za robu ili obavljene usluge u redovnom poslovanju. Ako se naplata očekuje u jednoj godini ili manje (ili u uobičajenom radnom ciklusu poslovanja ako je duže), oni su klasificirani kao kratkotrajna imovina. Ako ne, oni su predstavljeni kao dugotrajna imovina. Potraživanja od kupaca početno se priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se mjere po amortizovanom trošku upotrebom metode efektivne kamatne stope, umanjena za ispravku vrijednosti.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.7.1. Klasifikacija (nastavak)

a) Krediti i potraživanja (nastavak)

Dugoročni krediti predstavljaju kredite odobrene zaposlenima za stambene potrebe. Ovi krediti sa sobom nose značajno nižu, ili bez kamatne stope od preovlađujuće stope na tržištu. U finansijskim izvještajima su inicijalno prikazani po svojoj fer vrijednosti koja se određuje kao sadašnja vrijednost svih budućih priliva u gotovini, diskontovana za iznos preovlađujuće tržišne kamatne stope za slične instrumente (slične po valuti, roku otplate, vrsti kamatne stope i drugim faktorima), sa sličnim kreditnim rejtingom. Razlika između novčanog transfera i fer vrijednosti predstavlja vrijednost koju Društvo priznaje kao refundaciju zaposlenom i u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu se prikazuje ravnomjerno u toku perioda na koji je kredit odobren ili očekivanog radnog vijeka zaposlenog, u zavisnosti koji je kraći.

Kratkoročni depoziti u bankama su u Izvještaju o finansijskom položaju prikazani kao depoziti po svojoj nominalnoj vrijednosti sa dospeljećem od 3 do 12 mjeseci. Potraživanja po osnovu kamata iz depozita prikazani su odvojeno u Izvještaju o finansijskom položaju kao ostala potraživanja. Zajednički prihodi od kamata prikazani su u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu kao ostali finansijski prihodi.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti uključuju novac iz blagajne, novac na bankovnim računima i sve kratkoročne visoko likvidne depozite sa osnovnim dospeljećem do tri mjeseca ili manje.

b) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su ili označena u ovoj kategoriji ili nisu kvalifikovana ni u jednoj od ostalih kategorija. Uključuju se u ostalu stalnu imovinu, osim ako rukovodstvo namjerava da otuđi plasman u toku 12 mjeseci od datuma Izvještaja o finansijskom položaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju sastoje se od učešća u kapitalu stranih društava koja se ne kotiraju na aktivnim tržištima kapitala.

2.7.2 Priznavanje

Kupovina i prodaja dugoročnih finansijskih plasmana se priznaje na datum trgovanja – tj. datum kada Društvo pristaje da kupi ili proda plasman. Ulaganja su inicijalno prepoznata po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se vrednuju po fer vrijednosti, dok se krediti i potraživanja vrednuju po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Promjene u fer vrijednosti monetarnih i nemonetarnih hartija od vrijednosti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju priznaje se u ostalom sveobuhvatnom prihodu.

Kada se udjeli klasifikovani kao raspoloživi za prodaju prodaju ili obezvrjeđuju, kumulirane korekcije fer vrijednosti koje se priznaju u kapitalu uključuju se u račun dobiti i gubitka kao "dobici i gubici od investicionih hartija od vrijednosti". Kamate na hartije od vrijednosti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju obračunava se primjenom metode efektivne kamatne stope i priznaje se u bilansu uspjeha kao dio finansijskih prihoda. Dividende na hartije od vrijednosti koje su raspoložive za prodaju priznaju se u bilansu uspjeha u sklopu ostalih prihoda kada se ostvari pravo Društva na prijem novca.

Finansijska sredstva se prestaju priznavati kada je pravo na priliv novca od udjela isteklo ili je prenešeno i kada je Društvo prenijelo sve rizike i koristi od vlasništva.

2.7.3 Prebijanje finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze kao što su prihodi od interkonekcije i potraživanja se prebijaju a neto iznos se izvještava u bilansu stanja kada postoji zakonom omogućeno pravo za prebijanje priznatih iznosa i kada postoji namjera da se netiranje izvrši na način da se poravnaju na neto osnovi ili da se potraživanja i obaveze istovremeno umanje.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.7.4 Obezvredjenje finansijskih sredstava

a) Sredstva koja se vode po amortizovanoj vrijednosti

Društvo procjenjuje na kraju svakog izvještajnog perioda da li postoji objektivni dokaz da je finansijsko sredstvo ili grupa sredstava obezvrijeđena.

Rezervisanje za obezvrijeđenje potraživanja iz poslovnih aktivnosti određuje se u slučaju kada postoje objektivni uslovi da Društvo neće biti u mogućnosti da naplati sve iznose u skladu sa inicijalnim uslovima naplate potraživanja. Značajni finansijski problemi dužnika, mogućnost bankrota ili finansijske reorganizacije dužnika, greške ili nepravilnosti u naplati predstavljaju indikatore obezvrijeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa.

Iznos rezervisanja po osnovu obezvrijeđenja predstavlja razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih u skladu sa efektivnom kamatnom stopom. Knjigovodstvena vrijednost imovine smanjuje se za iznos identifikovanog obezvrijeđenja, kroz upotrebu konta obezvrijeđenja, a iznos gubitka se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu u okviru „ostalih poslovnih rashoda – trošak obezvrijeđenja potraživanja“.

Društvo, kao prvi korak, utvrđuje pojedinačne indikatore obezvrijeđenja za finansijska sredstva koja su materijalno značajna, kao i kolektivne za finansijska sredstva koja su manjih pojedinačnih vrijednosti. Iznos rezervisanja po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja je obračunat na bazi procjene o njihovoj naplativosti, uzimajući u obzir istorijske podatke naplate potraživanja. Ukoliko ne postoji objektivni indikator obezvrijeđenja prilikom pojedinačne ocjene finansijskih sredstava, Društvo uključuje potraživanje u grupu finansijskih sredstava sa sličnim kreditnim rizikom, i vrši kolektivnu ocjenu indikatora obezvrijeđenja. Sredstva koja su, prilikom pojedinačne ocjene, obezvrijeđenja, nisu uključena kolektivnu ocjenu indikatora obezvrijeđenja. Kolektivna ocjena indikatora obezvrijeđenja se, u skladu sa politikom Društva, vrši na bazi starosne strukture potraživanja, usled velikog broja sličnih tipova korisnika.

U slučaju kada se utvrdi da je potraživanje iz poslovnih odnosa u potpunosti nenaplativo, otpisuje se na teret već izvršenog obezvrijeđenja vrijednosti. Naknadna naplata prethodno otpisanih potraživanja iz poslovnih odnosa evidentira se u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu u okviru smanjenja „ostalih poslovnih rashoda – trošak obezvrijeđenja potraživanja“.

Za kredite i potraživanja, iznos gubitka se mjeri kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova (isključujući buduće kreditne gubitke koji nisu nastali) koji su diskontovani primjenom efektivne kamatne stope finansijskog sredstva. Knjigovodstvena vrijednost sredstva je umanjena i iznos gubitka se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu. Ako kredit ima promjenjivu kamatnu stopu, diskontna stopa za mjerenje gubitka od umanjenja vrijednosti je tekuća efektivna kamatna stopa utvrđena ugovorom.

Ako se u sljedećem periodu iznos gubitka od umanjenja vrijednosti smanji i smanjenje se može objektivno povezati s događajem koji je nastao nakon što je priznato umanjenje vrijednosti (kao što je poboljšanje u kreditnog rejtinga dužnika), povlačenje prethodno priznatog gubitka od umanjenja priznaje se u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu.

b) Sredstva klasifikovana kao raspoloživa za prodaju

Menadžment ocjenjuje na kraju svakog izvještajnog perioda postoji li objektivni dokaz da finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava obezvrijeđena. Dokaz da su sredstva obezvrijeđena, osim kriterijuma iz a) je takođe značajno ili produženo smanjenje fer vrijednosti sredstava ispod nabavne vrijednosti. Ako postoji takav dokaz za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, kumulirani gubitak - mjeren kao razlika između troška sticanja i sadašnje fer vrijednosti, umanjeno za sve gubitke od umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava prethodno priznat u bilansu uspjeha - uklanja se iz kapitala i priznaje u bilansu uspjeha. Gubici od umanjenja vrijednosti priznati u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu se ne ukidaju.

Sa stanjem na dan 31. decembra 2012., ova sredstva su u potpunosti obezbjeđena iz razloga što se od njih ne očekuju budućni novčani prilivi.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.8. Zalihe

Zalihe se evidentiraju po nabavnoj vrijednosti ili neto prodajnoj vrijednosti u zavisnosti koja je niža i priznaju se primjenom metoda prosječnih nabavnih cijena. Nabavna vrijednost podrazumijeva sve troškove nabavke i ostale troškove koje podrazumijevaju dovođenje zaliha u upotrebno stanje. Neto prodajna vrijednost je cijena po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja, nakon umanjenja cijene za troškove prodaje.

Mobilni telefoni se često prodaju za vrijednost nižu od nabavne što je povezano sa promotivnim aktivnostima, u cilju dobijanja novih pretplatnika. Takav gubitak na prodaji opreme se priznaje samo u slučajevima ukoliko nabavna vrijednost prodanih mobilnih telefona dostigne iznos prihoda alociranih na mobilne telefone.

2.9. Akcijski kapital

Akcije iz redovnog poslovanja se klasifikuju kao kapital. Dodatni troškovi koji su direktan proizvod emitovanja novih akcija ili mogućnosti prikazani su u kapitalu kao odbitak od priliva, umanjen za iznos poreza.

2.10. Dividende

Obaveze za dividende akcionarima Društva i manjinskim interesima se evidentiraju kao obaveze i odbitna stavka kapitala (zadržane dobiti) u finansijskim izvještajima Društva, u onom periodu u kom je isplata dividendi odobrena od strane akcionara.

2.11. Odloženi porez i tekući porez na dobit

Poreski rashod perioda obuhvata tekući i odloženi porez. Porez se priznaje u bilansu uspjeha, osim u slučajevima kada je priznat u ostalom sveobuhvatnom prihodu.

Tekući porez na prihod se obračunava u skladu sa usvojenom poreskom regulativom na dan sastavljanja Izvještaja o Finansijskom položaju. Rukovodstvo periodično procjenjuje poreske pozicije sa osvrtom na situacije definisane usvojenom poreskom regulativom i gdje ima osnova Rukovodstvo određuje rezervisanja za iznose koje očekuje da će platiti Poreskoj upravi.

Odloženi porez na dobit je obezbjeđen u potpunosti, korišćenjem metoda obaveze, koji se usredsređuje na privremene razlike koje se pojavljuju između poreske osnovice dijela imovine ili obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izvještajima. Odloženi porez na dobit se određuje korišćenjem poreskih stopa (i zakonima koji regulišu porez na dobit) koje su u primjeni ili za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje.

Odložena sredstva i obaveze po osnovu poreza na dobit se prebijaju u slučajevima gdje je postojalo zakonsko pravo na netiranje tekućih poreskih sredstava i tekućih poreskih obaveza i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na porez na dobit obračunat od strane istih poreskih organa u slučaju da postoji namjera da se odradi netiranje.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.12. Naknade zaposlenima

a) Kratkoročne naknade zaposlenima

Kratkoročne naknade zaposlenima se priznaju kao tekući rashod u periodu kada su zaposleni obavljali svoje usluge. To uključuje plate, doprinose za socijalno osiguranje, bonuse, plaćeni odmor, snižene telefonske račune, obrok i odmor doprinosa i druge beneficije i ostale poreske nadoknade. U skladu s potpisanim Kolektivnom ugovoru, Društvo je takođe obavezno da isplati zimmnicu u iznosu od četiri minimalne mjesečne kompanijske zarade. Uplate po definisanim planovima priznaju se kao rashod u periodu u kojem su ostvareni od strane zaposlenog.

b) Porezi i doprinosi za obezbjeđenje socijalne sigurnosti zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima, kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose i priznaju se u okviru Troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda.

Društvo nema daljih obaveza, po ovim osnovama, prema zaposlenima osim mjesečne uplate doprinosa penzionom fondu.

c) Otpremnine za odlazak u penziju

Društvo posjeduje definisani plan doprinosa, na osnovu koga plaća fiksne doprinose na obaveznoj osnovi na bazi javno administriranog plana osiguranja. Društvo nema pravne ili izvedene obaveze da plaća druge doprinose ukoliko plan ne posjeduje dovoljno sredstava da se isplate nadoknade svim zaposlenima a koje su vezane za njihov radni vijek u tekućem ili ranijim periodima.

Doprinosi na osnovu javno administriranog plana osiguranja se priznaju kao trošak beneficija zaposlenih kada su dospjela.

Kako je definisano Zakonom o radu, starosna granica za penzionisanje je 67 godina kao i minimum 15 godina radnog staža. Kako je definisano Pojedinačnim kolektivnim ugovorom, Društvo se obavezalo da isplati otpremnine u iznosu od 10 minimalnih zarada u zemlji svakom zaposlenom koji zadovolji kriterijume za penzionisanje. Plaćanje dopijeva na dan penzionisanja, ali ne kasnije od 30 dana nakon prestanka radnog odnosa zaposlenog.

Definisana obaveza isplate naknada po osnovu otpremnina obračunava se godišnje od strane nezavisnog ovlašćenog aktuara korišćenjem metoda projektovanih jedinica kreditiranja (napomena 4.f)). Aktuarski dobiti i gubici proistekli iz prethodnih korekcija i promjena u aktuarskim očekivanjima se priznaju u kapitalu u okviru ostalog sveobuhvatnog prihoda u periodu u kome su nastali. Troškovi naknada zaposlenih stečenih po osnovu izvršenog rada se priznaju direktno do nivoa do koga su naknade već iskorišćene, a amortizuju se po proporcionalnoj osnovi tokom prosječnog perioda u kome se naknade iskoriste.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.12. Naknade zaposlenima (nastavak)

d) Jubilarne nagrade

U skladu sa potpisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorima u okviru Društva, Crnogorski Telekom je u obavezi da isplati otpremnine u iznosu od 10 minimalnih mjesečnih zarada ostvarenih u društvima između 3 i 9 minimalnih mjesečnih zarada po osnovu jubilarnih nagrada za rad ostvaren u društvu. Broj minimalnih mjesečnih zarada po osnovu jubilarnih nagrada u zavisnosti od godina radnog staža zaposlenih prikazan je u sljedećoj tabeli:

Godine radnog staža u Društvu	Broj najnižih cijena rada
10	3
20	5
30	7
39	9

Obaveze po osnovu jubilarnih nagrada se obračunavaju na isti način kao definisani planovi beneficija, osim za aktuarske dobitke i gubitke proistekle iz jubilarnih plaćanja, kao i troškovi naknada zaposlenih stečenih po osnovu izvršenog rada se priznaju direktno u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu u periodu u kojem su nastali.

e) Stambeni krediti

Tokom 2007. godine, u skladu sa Statutom Društva i Pravilnikom ispunjenja uslova za rješavanje stambenog pitanja zaposlenog, Izvršni odbor Društva je donio odluku o odobrenju stambenih kredita zaposlenima u beskatmatnom iznosu od iznosu EUR 1.282.000. Ovi krediti su odobreni na period od 20 godina kako bi se neki od ključnih zaposlenih zadržali u Društvu. Ukupan iznos kredita obračunat po zaposlenom kreće se u rasponu od EUR 5.000 do EUR 50.000. Uslov za realizaciju kredita jeste da zaposleni bude radno angažovan u društvu na minimum period od tri godine. Ukoliko zaposleni napusti društvo prije isteka navedenog roka, on je u obavezi da odjednom otplati preostali dio kredita. Ukoliko zaposleni ne izmiri svoju obavezu prije trogodišnjeg uslova, Društvo ima pravo da aktivira kolateral i realizuje svoje potraživanje

Radi obezbjeđenja uredne otplate kredita, Telekom je obezbijedio hipoteke na stambene jedinice korisnika kredita.

Dugoročni krediti predstavljaju kredite odobrene zaposlenima za stambene potrebe. Ovi krediti sa sobom nose značajno nižu, ili bez kamatne stope od preovlađujuće stope na tržištu. U finansijskim izvještajima su inicijalno prikazani po svojoj fer vrijednosti koja se određuje kao sadašnja vrijednost svih budućih priliva u gotovini, diskontovana za iznos preovlađujuće tržišne kamatne stope za slične instrumente (slične po valuti, roku otplate, vrsti kamatne stope i drugim faktorima), sa sličnim kreditnim rejtingom. Razlika između novčanog transfera i fer vrijednosti predstavlja vrijednost koju Društvo priznaje kao refundaciju zaposlenom i u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu se prikazuje ravnomjerno u toku perioda na koji je kredit odobren ili očekivanog radnog vijeka zaposlenog, u zavisnosti koji je kraći.

Ovo je zato što Društvo očekuje buduće ekonomske koristi koje će omogućiti prilive Društvu tokom loyalty perioda, ili u suprotnom, prekid ugovora od strane zaposlenog (u smislu završetka ugovornog odnosa prije isteka ugovorenog razdoblja) će voditi povraćaju novca na osnovu zaključenog ugovora. Amortizacija unaprijed plaćenih beneficija zaposlenih se priznaje kroz izvještaj o sveobuhvatnom prihodu u okviru ostalih poslovnih rashoda.

f) Otpremnine za prekid radnog odnosa

Otpremnine za prekid radnog odnosa dopijevaju za isplatu kada Društvo okonča radni odnos zaposlenog prije datuma ispunjavanja uslova za dobijanje otpremnine za odlazak u penziju ili kada zaposleni prihvati u bilo koje vrijeme da dobrovoljno napusti radno mjesto u zamjenu za te beneficije. Društvo priznaje otpremnine za prekid radnog odnosa, kada je odlučeno da se raskine ugovor o radu sa postojećim zaposlenim na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti povratka na posao ili u slučaju kada je potrebno obezbijediti otpremnine za prekid radnog odnosa kao rezultat ponude zaposlenima napravljene kako bi se ohrabrilo dobrovoljno napuštanje radnog mjesta. Naknade koje dopijevaju nakon više od 12 mjeseci nakon datuma Izvještaja o finansijskom položaju se diskontuju i svode na njihovu sadašnju vrijednost.

Otpremnine su obračunate na osnovu posebnih uslova sadržanih u detaljnom formalnom planu koji je komuniciran zaposlenima.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.12. Naknade zaposlenima (nastavak)

g) Srednjoročni podsticajni plan (MTIP)

U toku 2007. godine Društvo je pokrenulo Srednjoročni podsticajni plan (MTIP) za viši menadžment. Rezervisanje se obračunava na osnovu vjerovatnoće ostvarenja ciljeva. Na početku plana svakom učesniku je ponuđen bonus. Ovaj bonus će biti isplaćen na kraju perioda u zavisnosti od ostvarenja fiksno postavljenih ciljeva.

e) Program varijabilnih bonusa (VAR II)

Takođe tokom 2011. godine Društvo je pokrenulo Var II program za viši menadžment na period od 4 godine. Rezervisanje se obračunava na osnovu vjerovatnoće ostvarenja ciljeva. Na početku plana svakom učesniku je ponuđen bonus. Ovaj bonus će biti isplaćen na kraju perioda u zavisnosti od ostvarenja fiksno postavljenih ciljeva.

2.13 Obaveze iz poslovanja i ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima se u momentu inicijalnog priznavanja iskazuju se po fer vrijednosti, a kasnije se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope. Amortizovana vrijednost obaveza prema dobavljačima je jednaka njihovoj fer vrijednosti, usled kratkog roka dospjeća.

2.14. Rezervisanja i potencijalne obaveze

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Društvo ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će odliv resursa koji stvaraju ekonomske dobiti biti potreban da se izmiri obaveza i kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti izdataka koji će nastati kada se takve obaveze izmire korišćenjem stope prije oporezivanja koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizika specifičnih za obavezu. Povećanje rezervisanja usljed isteka vremena priznaje se kao rashod po osnovu kamata.

Troškovi rezervisanja se priznaju u bilansu uspjeha u liniji procijenjenih troškova. Kada rezervisanje bude neiskorišteno, ono se otpušta na teret iste pozicije bilansa uspjeha za koju je originalno napravljeno. Rezervisanja za obaveze koje se očekuju da će se desiti u stranoj valuti se priznaju u izvještajnoj valuti po važećem kursu, dok se promjene na rezervisanjima pod uticajem promjene kursa priznaju na teret Ostalih finansijskih troškova u neto iznosu.

Potencijalna obaveza je obaveza koja proizilazi iz prošlih događaja i čije će postojanje biti potvrđeno kroz dešavanje ili nedešavanje jednog ili više nesigurnih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; ili tekuća obaveza koja proizilazi iz prošlih događaja ali nije prepoznata jer nije vjerovatno da će odliv sredstava biti potreban da riješi obavezu ili iznos obaveze ne može biti pouzdano izmjeren. Nema rezervisanja po pitanju potencijalnih obaveza.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.15 Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja Društva uključuju poreze na nekretnine, doprinose na teret poslodavca po osnovu zarada, kao i razne ostale poreze i doprinose plaćene na osnovu republičkih i opštinskih propisa. Sve prethodno pomenute vrste poreza i doprinosa su uključene u bilans uspjeha kao dio ostalih poslovnih rashoda.

2.16. Prihodi

Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljene nadoknade ili potraživanja, i predstavlja iznos potraživanja za pružene usluge i isporučenu robu, umanjene za diskonte i povraćaje kao i porez na dodatu vrijednost. Društvo priznaje prihod kada je vjerovatno da će doći do priliva budućih ekonomskih koristi kao i u svim ostalim slučajevima priznavanja kako je to definisano MRS 18 u slučaju prodaje proizvoda i usluga od strane Društva. Društvo zasniva svoje procjene povraćaja na osnovu istorijskog troška, uzimajući u obzir tip kupca, tip transakcije i specifičnosti svakog ugovora zasebno.

Prihod se primarno ostvaruje od usluga koje se pružaju pretplatnicima i trećim povezanim licima upotrebom mreža fiksne i mobilne telefonije.

Telekomunikaciona pretplata predstavlja nadoknadu za korišćenje telefonskih linija. Pretplata se korisnicima fakturiše mjesečno i prepoznaje kao prihod na kraju svakog mjeseca, bez obzira na njihovo korišćenje mreže. U konekciju i ostale prihode spadaju usluge od priključaka, telekomunikacione takse i dodatnih usluga, koji se priznaju u trenutku pružanja usluge.

Ugovori o korisničkoj pretpalati obično uključuju aktivacionu naknadu, prodaju opreme, kao i mjesečnu pretplatu za korišćenje usluga. Društvo uzima u obzir različite elemente ovih ugovora prilikom odvajanja procesa iz kojih se dobit generise kako se to zahtijeva prema MSFI. Ove stavke su identifikovane i odvojene, obzirom da imaju zasebnu vrijednost i nisu prodane jedino zajedno već i pojedinačno takođe. Stoga Društvo prepoznaje prihode uzimajući u obzir sve ove elemente korišćenjem rezidualnog metoda koja predstavlja iznos ukupne alokacije na pojedinačne ugovorene stavke umanjenu za fer vrijednost koja nije alocirana.

Društvo sprovodi program lojalnosti u kome kupac prikuplja poene za nabavku kojima stiče pravo na diskonte u budućim kupovinama. Nagradni poeni se identifikuju kao komponenta koja se može zasebno izdvojiti u inicijalnoj kupovini, na način što će se alocirati fer vrijednost primljene nadoknade od nagradnih poena i ostalih komponentata prodaje, na način da su nagradni poeni priznati kao odloženi prihod po fer vrijednosti. Prihod od nagradnih poena se priznaje u trenutku kada su iskorišćeni. Podjela je priznata u trenutku iskorišćenja nagradnih poena na osnovu očekivanih otkupnih stopa. Nagradni poeni ističu nakon 24 mjeseca od inicijalne prodaje.

Prihod od odlaznih poziva unutar Crne Gore, i odlazećih internacionalnih poziva su naplaćeni od korisnika Telekomu, i knjiženi su po njihovoj fakturisanoj vrijednosti umanjenoj za efektivni diskont i PDV, u trenutku rezervisanja za ugovorene usluge.

Prihodi po osnovu domaćih i međunarodnih dolaznih poziva uključuju prihode po osnovu ostvarenog međunarodnog saobraćaja .

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.16.1. Prihodi fiksne telefonije

Prihodi po osnovu direktnog međunarodnog saobraćaja i obračuna odnose se na prihode od međunarodnih dolaznih poziva ostvarenih sa zemljama koje imaju direktan međunarodni obračun sa Društvom. Dio ostvarenih prihoda po navedenom osnovu, evidentiran je na osnovu procjene izvršene u skladu sa internim obračunima ostvarenog saobraćaja.

Prihodi od dolaznih domaćih poziva se prije svega odnose na prihode od interkonekcije koji obuhvataju prihode po osnovu ostvarenog dolaznog telefonskog saobraćaja mobilnih operatera Telenor d.o.o., Podgorica i M-tel d.o.o., Podgorica koji tranzitira preko ili se završio u mreži Telekoma.

Kupci i treća lica ostvaruju saobraćaj na osnovu njihovog stvarnog korišćenja mreže, nakon što su iskoristili besplatne minute uključene u pojedinačne pretplatne pakete pomnoženo sa ugovorenom cijenom minuta.

Ostali prihodi prije svega uključuju usluge iznajmljivanja telefonskih kapaciteta, tj telefonske linije, dial up usluge prema biznis korisnicima, usluge od web prezentacije, Asymmetric Digital Subscriber Line (ADSL), MIPNET (Montenegrin IP Network) usluge, Informaciono Komunikaciona Tehnologija (ICT), IPTV usluge, prihode od prodatih internet pristupa, prihode od prodaje opreme, govorne pošte, listinga poziva, telegrame i ostale usluge. Pravila priznavanja prihoda za ove usluge su opisana u tekstu iznad.

2.16.2. Prihodi mobilne telefonije

Odlazni saobraćaj predstavlja upotrebu telekomunikacione mreže Društva od strane korisnika i ostalih trećih strana. Prihodi se priznaju u trenutku pružanja usluge.

Post-paid pretplata predstavlja nadoknadu za korišćenje mreže mobilne telefonije. Pretplata se novim post-paid pretplatnicima fakturiše za mjesec u kom su aktivirani, dok se za postojeće post-paid pretplatnike fakturiše za mjesec na koji se i odnosi.

Prihodi od pre-paid usluga se evidentiraju u trenutku prodaje pre-paid bonova (vaučera), kao razgraničeni prihod u bilansu stanja u trenutku prodaje i kao prihod u bilansu uspjeha s tim što se na kraju obračunskog perioda vrši razgraničenje prihoda po osnovu neutrošenih minuta.

Prihodi od prodaje mobilnih telefona se evidentiraju u trenutku prodaje. Nabavna vrijednost prodatih mobilnih telefonskih aparata se evidentira u trenutku prodaje.

Prihodi po osnovu roaming-a nastaju po osnovu dolaznog a troškovi po osnovu odlaznog roming saobraćaja od i prema roming operatorima mobilne telefonije sa kojima Društvo ima sklopljen Ugovor o međunarodnom GSM roaming-u iskazani su po fakturisanim vrijednostima operatora mobilne telefonije. Prihodi od roaminga se priznaju u bruto iznosu u trenutku pružanja usluge.

Finansijska klirinška kuća Mach (bivši Ciberneta) prati saobraćaj, usaglašen i potvrđen od tehničke klirinške kuće Syniverse, i u ime Društva, vrši naplatu odnosno plaćanja po osnovu usaglašenih potraživanja i obaveza od i prema operatorima mobilne telefonije.

Prihodi interkonekcije obuhvataju prihode po osnovu ostvarenog dolaznog telefonskog saobraćaja mobilnih operatera Telenor d.o.o., Podgorica i M-tel d.o.o., Podgorica koji tranzitira preko ili se završio u mreži Telekoma.

Rashodi interkonekcije obuhvataju rashode po osnovu ostvarenog odlaznog saobraćaja korisnika Telekoma upućenog korisnicima pojedinih kompanija mobilne i fiksne telefonije unutar Crne Gore i dolaznog saobraćaja iz inostranstva koji je upućen Crnogorskom Telekomu a tranzitira ili se završio u mreži drugih kompanija mobilne telefonije unutar Crne Gore.

Budući da Društvo ukida i inicira saobraćaj u i iz svoje mreže, djeluje kao upravitelj i u skladu sa navedenim, prihodi i rashodi interkonekcije su prikazani u bruto iznosima u ovim finansijskim izvještajima. Prihodi i rashodi interkonekcije se priznaju u trenutku njihovog nastanka odnosno u trenutku pružanja usluge. Prihodi su prikazani po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za PDV i eventualne popuste.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.17. Lizing

2.17.1. Troškovi operativnog zakupa

Operativni zakup predstavlja zakup u kojem su značajan dio rizika i koristi povezani sa vlasništvom zadržani od strane zakupodavca. Troškovi zakupa najvećim dijelom se odnose na zakup interneta, vodova, poslovnog i skladišnog prostora i ostalih troškova zakupa. Troškovi zakupa iskazani su u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu u stvarno nastalim iznosima, odnosno primjenom proporcionalne metode, tokom trajanja ugovora o zakupu.

2.17.2. Troškovi finansijskog lizinga

Iznajmljivanje nekretnina, postrojenja i opreme u kojima Društvo preuzima suštinski sve rizike i koristi koji proizilaze iz vlasništva sredstva klasifikuje se kao finansijski lizing. Finansijski lizing se priznaje po fer vrijednosti imovine ili ukoliko je niže po sadašnjoj vrijednosti procijenjenih budućih minimalnih rata. Svaka lizing isplata se alocira između finansijske obaveze i rashoda kamata da bi se dostigla ugovorena kamatna stopa preostalih finansijskih obaveza. Obaveze po osnovu finansijskog lizinga umanjene za finansijske nadoknade su uključene u Izvještaj o finansijskom položaju (Ostale finansijske obaveze). Dio lizinga koji se odnosi na plaćanja kamata se uključuje u dobit tekuće godine (Rashodi kamata) u tokom perioda trajanja lizinga. Nekretnine, postrojenja i oprema kupljeni po osnovu finansijskog lizinga se amortizuju tokom ugovora kraće od trajanja lizinga ili vijeka trajanja imovine.

2.18. Prihodi / rashodi od kamata

Prihodi po osnovu kamata knjiže se u korist Izvještaja o sveobuhvatnom prihodu obračunskog perioda na koji se odnose, korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

3. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

3.1 Faktori finansijskog rizika

Poslovne aktivnosti Društva izlažu Društvo različitim finansijskim rizicima, uključujući kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik promjene deviznih kurseva i rizik kamatnih stopa. Društvo ne koristi derivativne finansijske instrumente niti bilo koje druge instrumente obezbjeđenja od ovih rizika.

Ne postoji formalni okvir za upravljanje rizicima koji je uspostavljen u Društvu. Izvršni upravni odbor uglavnom se fokusira na kreditni rizik i rizik likvidnosti i djeluje od slučaja do slučaja kako bi ublažio rizik i minimizirao gubitke.

3.2 Kreditni rizik

Kreditni rizik se odnosi na gotovinu i gotovinske ekvivalente, depozite kod banaka, i na kreditnu izloženost korisnicima. Kreditni rizik predstavlja rizik da će jedna ugovorna strana izazvati finansijski gubitak drugoj strani, jer neće uspjeti da ispuní svoje obaveze.

Principi upravljanja kreditnim rizikom usaglašeni su sa politikom rizika matične kompanije Društva. Da bi izbjegli značajnu koncentraciju kreditnog rizika, kratkoročni plasmani plasirani su u različitim bankama. U skladu sa politikom rizika matične kompanije Društva, oročeni depoziti su dodatno obezbjeđeni garancijama stranih banaka sa ciljem obezbjeđenja odgovarajuće sigurnosti plasmana. Svi depoziti su garantovani od banaka iz EU zemalja sa minimalnim kreditnim rejtingom BBB+. Rukovodstvo Društva vjeruje da je adekvatno procijenilo nadoknadivost kompanijskih depozita položenih kod banaka. Upravljanje kreditnim rizikom uključuje sastavljanje detaljnih mjesečnih izvještaja o upravljanja sredstvima koji se podnose višem rukovodstvu sa svim neophodnim podacima o gotovini i kratkoročnim plasmanima.

Kada je u pitanju izloženost kreditnom riziku od kupaca, Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika iz razloga što je diverzifikovalo bazu kupaca.

Društvo nadalje ograničava rizik kroz skraćeni kreditni period (fakture su dospjele za plaćanje u roku od 15 dana) dok je segmentni pristup naplativosti postavljen u različitim vremenskim intervalima. Kreditni rizik koji proističe od pojedinačnog pretplatnika je limitiran na 4 mjeseca. Prinudna naplata se pokreće za kašnjenja preko 240 dana (fizička lica) i 180 dana (pravna lica).

Rukovodstvo prati izloženost kreditnom riziku na mjesečnom nivou. Potraživanja iz poslovnih odnosa između 6 i 12 mjeseci su pokrivena sa 67% ukupnog stanja potraživanja u fiksnom i sa 83% potraživanja u mobilnom segmentu. Potraživanja starija od 12 mjeseci su u potpunosti pokrivena u mobilnom i sa 95% u fiksnom segment. Kreditni rizik koji proizilazi iz transakcija sa Magyar Telekomom i Deutsche Telekomom je minimalan i za njih nije obračunata ispravka. Takođe kreditni rizik koji je vezan za strana potraživanja koja proističu iz interkonekcionih i roaming transakcija je minimalan zato što dospjeli iznosi i potraživanja od interkonekcije i roaminga su prikazana neto gdje postoji pravo međusobnog pribijanja.

Za one stambene kredite gdje Društvo ne posjeduje hipoteku nad nepokretnosti kao sredstvo obezbjeđenja, dospjela potraživanja su u potpunosti ispravljena. Kod potraživanja od opština Društvo je obračunava ispravku vrijednosti na bazi prethodnog iskustva i očekivanih budućih priliva. Naplata potraživanja od Vlade Crne Gore se takođe prati na mjesečom nivou. Sa stanjem na dan 31. decembra 2012 godine, maksimalna izloženost kreditnom riziku koja proizilazi iz potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja iznosi EUR 19.463 hiljada (2011: EUR 19.979 hiljada).

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

3. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.3 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da preduzeće neće uspjeti da ispuni svoje obaveze vezane za finansijske obaveze.

Trezor radi monitoring na mjesečnom nivou pozicija likvidnosti Društva i izvještava ih CFO-u jednom mjesečno. Rizik likvidnosti menadžment održava na osnovu visokog iznosa gotovine i gotovinskih ekvivalenata kao i bankarskih depozita. Dospjeće svih obaveze je manje od godine dana.

3.4 Valutni rizik

Društvo posluje na međunarodnom nivou, te je izloženo određenim rizicima deviznih valuta, koji proističu iz različitih izlaganja deviznim valutama u pogledu Specijalnih prava vučenja i US dolara, korišćenih za obračun dijela međunarodnih prihoda i rashoda po osnovu ostvarenog telekomunikacionog saobraćaja.

U tabeli ispod sumirana je valutna podjela sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine:

	USD	SDR	EUR	Ostalo	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	29.254	-	26.409.611	-	26.438.865
Kratkoročni depoziti u bankama	-	-	32.000.000	-	32.000.000
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	39.912	1.541.364	17.881.600	-	19.462.876
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	(49.474)	(661.002)	(18.201.395)	(4.993)	(18.916.864)
	19.692	880.362	58.089.816	(4.993)	58.984.877

U tabeli ispod sumirana je valutna podjela sa stanjem na dan 31. decembra 2011. godine:

	USD	SDR	EUR	Ostalo	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	28.972	-	2.064.435	-	2.093.407
Kratkoročni depoziti u bankama	-	-	45.200.000	-	45.200.000
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	-	754.979	19.222.330	1.299	19.978.608
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	(416.605)	(675.632)	(18.265.889)	-	(19.358.126)
	(387.633)	79.347	48.220.876	1.299	47.913.889

Na dan 31. decembar 2012. godine, da se EUR uvećao/umanjio za 5 % u odnosu na SDR, gdje su ostale varijable ostale nepromijenjene, godišnji porez na prihod nakon oporezivanja bi bio uvećan/umanjen za iznos 169.223 EUR (2011. godina: 15.252 EUR), što bi uglavnom bio rezultat povećanja/smanjenja deviznog kursa SRD prilikom denominacije potraživanja i obaveza iz poslovnih aktivnosti. Na dan 31. decembar 2012. godine, ukoliko bi se EUR uvećao/umanjio za 5 % u odnosu na USD, gdje su ostale varijable ostale nepromijenjene, godišnji porez na prihod nakon oporezivanja bi bio uvećan/umanjen za iznos 5.281 EUR (2010. godine: 103.970 EUR) što bi uglavnom bio rezultat prihoda/rashoda prilikom denominacije ostale aktive i obaveza iz poslovnih aktivnosti izraženih u USD.

3.5 Rizik kamatne stope

Društvo ima ograničene kamatonosne pozajmice. Kamatonosna aktiva predstavlja kredite odobrene zaposlenima po fiksnim kamatnim stopama (Napomena 2.5.1.1) i kratkoročne bankarske depozite

U pogledu kratkoročnih depozita u bankama, kreditni rizik se svodi na najmanju mjeru uz fiksnu kamatnu stopu koja se ne može mijenjati tokom ugovorenog perioda. Dalje, ukoliko bi Društvo htjelo da povuče svoja sredstva prije dospijeca, kamatna stopa bi ostala na istom nivou tokom cijelog perioda; ne postoji zatezna kamata ili smanjenje početne kamatne stope.

3. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.6 Fer vrijednost

Rukovodstvo koristi tehnike vrednovanja po fer vrijednosti u određivanju naplativosti finansijskih sredstava namijenjenih prodaji i stambenih kredita. Finansijska sredstva namijenjena prodaji se ne kotiraju na aktivnim tržištima kapitala, tako da ovdje nisu dostupni tržišni podaci. Budući da rukovodstvo ne očekuje buduće prilive od ovih instrumenata, oni su u cjelosti ispravljeni sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine. Kada su u pitanju stambeni krediti Društvo posjeduje hipoteke nad predmetnim nekretninama koje su uzete kao obezbjeđenje koje se razlikuju po tipu i veličini i locirani su u različitim djelovima Crne Gore. Fer vrijednost ovih sredstava nije moguće pouzdano izmjeriti na kraju svakog izvještajnog perioda iz razloga što ne postoji dovoljno tržišnih informacija na osnovu kojih bi se vrednovanje sprovelo. U odrađivanju naplativosti stambenih kredita i fer vrijednosti kolaterala, rukovodstvo koristi procjene opisane u napomeni 4.

3.7. Upravljanje rizikom kapitala

Namjera Društva u okviru upravljanja kapitalnim rizikom jeste obezbjeđivanje nastavka poslovanja na neodređeno vrijeme sa ciljem isplate prihoda većinskim vlasnicima i beneficija ostalim dioničarima i održavanje optimalne strukture kapitala sa ciljem smanjenja nabavne vrijednosti kapitala.

Kako bi se održala postojeća ili dalje prilagodila struktura kapitala, Društvo može da prilagodi iznos dividendi koje se isplaćuju većinskim vlasnicima, vraća ulog većinskim vlasnicima, emituje nove akcije ili da prodaje imovine da bi se smanjila dugovanja. Takođe, Društvo kontroliše da li je njen kapital iznad minimalnih zakonskih zahtjeva. Budući da je Društvo poslovala sa dobitkom, ne postoji mogućnost da se nivo njenog kapitala spusti ispod onog koji je zakonski regulisan.

Društvo ne raspolaže pozajmljenim sredstvima, te zato ne nadgleda odnos sopstvenog kapitala i pozajmljenih sredstava.

Ukupni kapital, kojim Društvo upravlja, iznosi EUR 169.875.184 na dan 31. decembar 2012. godine (31. Decembra 2011.: EUR 166.435.180).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRUSUĐIVANJA

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda.

Procjene i vrednovanja se konstantno provjeravaju, oslanjajući se na prethodna iskustva i druge faktore, uključujući realna očekivanja razvoja budućih događaja. U pojedinim slučajevima Društvo se oslanja na mišljenje nezavisnih stručnjaka. Društvo vrši procjene i pretpostavke uzimajući u obzir buduće događaje. Rezultirajuće računovodstvene procjene će, po definiciji, rijetko biti jednake stvarnim rezultatima. Procjene i pretpostavke, koje nose značajan rizik uzrokovanja materijalnih razlika, su razmotrene u tekstu koji slijedi:

a) Korisni vijek trajanja sredstava

Određivanje korisnog vijeka trajanja sredstava se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promjene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja. Vjerujemo da su računovodstvene procjene koje se odnose na određivanje korisnog vijeka trajanja sredstava, od izuzetnog značaja, obzirom da uključuju pretpostavke o tehnološkom razvoju u inovativnoj industriji. Zbog materijalne značajnosti stalne imovine u okviru aktive Izvještaja o finansijskom položaju, uticaj bilo kakvih promjena na navedene procjene korisnog vijeka trajanja mogu materijalno značajno uticati na finansijski položaj i ostvareni poslovni rezultat. Na primjer, ukoliko Društvo smanji korisni vijek trajanja za 10%, doći će do dodatnog povećanja troškova amortizacije na godišnjem nivou u iznosu od EUR 2.143 hiljada (2011: EUR 2.469 hiljada).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRUSUĐIVANJA (nastavak)

b) Obezvredjenje gudvila

Test obezvredjenja gudvila se vrši jednom godišnje ili češće. Nadoknadivi iznos operativnog segmenta (CGU) je obračunat na bazi fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje, određene diskontovanjem projektovanog 10-godišnjeg toka gotovine CGU. Ove pretpostavke sadrže veliki stepen procjene, što nosi potencijalni rizik pogrešnog obračuna upotrebne vrijednosti, ukoliko bi se dokazalo da korišćenje pretpostavke nisu reprezentativne. Rukovodstvo koristi najbolje procjene zasnovane na pretpostavkama i očekivanjima tržišnih učestika, uzimajući u obzir slične transakcije i razvoj industrije.

Na dan 31. decembra 2012. i 31. decembra 2011. godine gudvil je alociran na jedinice koje generišu gotovinu Društva identifikovane u skladu sa poslovnim segmentima. Nadoknadivi iznos jedinica koje generišu gotovinu Društva je određen na osnovu proračuna fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje nakon poreza koji su određeni na osnovu CAPM (capital asset pricing model) korišćenjem prosječne beta grupe, stopa rizika se primjenjuje primjenom Svensson metoda uvećan za iznos rizika zemlje, ratio zaduženosti je usaglašen sa prosječnim stopama zaduženosti posmatranih telekomunikacionih kompanija i debt risk premium je u liniji sa prosječnim premijumom grupe. Stopa rasta je usklađena sa dugoročnom prosječnom stopom rasta u telekomunikacionoj industriji.

Glavne pretpostavke koje su korišćene za obračun fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje prikazane su u pregledu koji slijedi:

	2012	2011
EBITDA	44,4%	35,5%
Beta	0,89	0,87
Stopa rasta	2,0%	2,0%
Diskontna stopa (WACC)	9,00%	9,33%

Rukovodstvo je utvrdilo planiranu bruto maržu na osnovu ranijih rezultata i očekivanja u razvoju tržišta. Korišćena prosječna stopa rasta je konzistentna sa procjenama uključenim u izvještaje o industriji. Diskontne stope su prikazane prije odbijanja poreza i reflektuju specifične rizike vezane za odgovarajuće segmente.

Ukoliko se WACC poveća/smanji za 0,5% sa ostalim nepromijenjenim pretpostavkama, procijenjena vrijednost kapitala će se povećati/smanjiti za EUR 2.746 hiljada ili EUR 3.152 hiljada, retrospektivno.

Ukoliko se stopa rasta poveća/smanji za 0,05% sa ostalim nepromijenjenim pretpostavkama, procijenjena vrijednost kapitala će se povećati/smanjiti za EUR 1.650 hiljada ili EUR 1.430 hiljada, retrospektivno.

c) Obezvredjenje potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja

Obezvredjenje potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja je zasnovano na bazi procijenjenih iznosa gubitaka koji nastaju kao posljedica nemogućnosti naših korisnika da redovno izmiruju svoje dospjele obaveze. Procjena je bazirana na starosnoj analizi potraživanja i prethodnom iskustvu kada su u pitanju otpisi potraživanja, analizama boniteta korisnika i promjenama odobrenih rokova dospelja. Ovi faktori se periodično pregledaju, i kada je to neophodno, vrše se promjene u obračunu iznosa obezvredjenja. Obračunavanje obezvredjenja uključuje i formiranje pretpostavki o budućem ponašanju korisnika i iznosu buduće naplate. Ako se finansijski položaj naših korisnika pogorša, aktuelni iznosi otpisa postojećih potraživanja mogu biti veći od očekivanih i mogu preći nivo iznosa obezvredjenja priznatih do sada. Rukovodstvo procjenjuje dospjela potraživanja koja nisu potpuno ispravljena na bazi istorijske naplate u prethodnim periodima.

Dugoročna potraživanja uključuju specifična potraživanja od Vlade Crne Gore (Napomena 8) za koje Društvo procjenjuje da su u potpunosti naplativa i da se ne očekuje obezvredjenje ovih potraživanja. Ova procjena je zasnovana na prethodnom iskustvu u naplatama.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRUSUĐIVANJA (nastavak)

c) Obezbjeđenje potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja (nastavak)

U specifičnom slučaju potraživanja od opština, Društvo procjenjuje dodatan iznos ispravke koji je takođe zasnovan na prethodnom istorijskom iskustvu.

U procjeni naplativosti potraživanja od stambenih kredita instrumentima osiguranja imovine hipotekama, rukovodstvo koristi fer vrijednost kolaterala koja je utvrđena na početku stambenih kredita od strane nezavisne agencije za vrednovanje. Za ona potraživanja čija knjigovodstvena vrijednost na dan 31. decembra 2012. je iznad početne fer vrijednosti, Društvo primjenjuje ispravku od 35% (2011: 30%) do fer vrijednosti kolaterala da bi utvrdili iznos umanjenja vrijednosti. Tamo gdje je knjigovodstvena vrijednost potraživanja od stambenih kredita na dan 31. decembra 2012. ispod početne fer vrijednosti kolaterala, nema umanjenja vrijednosti. Za stambene kredite koji nisu pokriveni kolateralom, dospjela potraživanja su u cijelosti ispravljena.

d) Fer vrijednost stambenih kredita

Stambeni krediti su dati po kamatnoj stopi od nula do 2%. Prilikom procjene njegove fer vrijednosti, rukovodstvo koristi prosječnu efektivnu kamatnu stopu od 7,5%. Ukoliko bi se tržišna kamatna stopa povećala/smanjila za 1%, efekat na finansijski prihod/trošak bi iznosio EUR 31 hiljada (2011: EUR 45 hiljada).

e) Rezervisanja

Rezervisanja su, u principu, zasnovana na našem profesionalnom sudu, pogotovo kada je riječ o sudskim sporovima. Društvo procjenjuje mogući nepovoljni razvoj događaja kao rezultat zbivanja u prošlosti i ukoliko je vjerovatnoća preko 50% da će spor biti izgubljen, Društvo vrši rezervisanje kojim se u cjelini obezbjeđuje pokrivanje iznosa potencijalne obaveze po osnovu negativnog razrješenja spora. Zbog visokog nivoa neizvjesnosti, u nekim slučajevima procjena može odstupati od stvarnog ishoda. Da bi odredila vjerovatnoću konačnog ishoda, Društvo koristi usluge internih i eksternih pravnih savjetnika.

f) Otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade

Beneficije zaposlenih kao što su otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade, su obračunate na bazi aktuarskih pretpostavki o očekivanom preostalom radnom vijeku zaposlenih. Usled velikog nivoa neizvjesnosti, u nekim slučajevima postoji mogućnost da očekivani odliv ne bude u skladu sa stvarnim odlivom po osnovu beneficija zaposlenih.

Sledeće pretpostavke su korištene od strane aktuara prilikom obračuna otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada (napomena 17):

	2012	2011
Diskontna stopa	6,5% p.a.	7,25% p.a.
Stopa inflacije	3,6%	3,1%
Starosna granica za penzionisanje	67	67
Stopa mortaliteta	Tablice moraliteta u Hrvatskoj 2005. godine	Tablice moraliteta u Srbiji 2001. godine

Sadašnja vrijednost budućih beneficija se obračunava pod pretpostavom da će se baza benefita povećavati u skladu sa rastom stope inflacije, koja trenutno inosi 3.6% (očekivano 2.9% u 2013). U slučaju da promjene diskontne stope (povećanje/smanjenje) za 1% efekat na finansijske prihode/rashode bi iznosio EUR 10 hiljada za godinu koja se završava 31. decembra 2012. (2011: EUR 11 hiljada)

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

5. INFORMACIJE PO SEGMENTIMA

Operativni segmenti se izvještavaju na način koji je usklađen sa internim izvještavanjem glavnim operativnim donosiocima odluka koji u slučaju Društva predstavlja Izvršni Upravni Odbor. Operativni segmenti se dijele na fiksnu i mobilnu mrežu sa podjelom u bilansu uspjeha, dok je bilans stanja posmatran za Društvo u cjelini.

Prihod operativnog segmenta uključuje prihode od trećih lica. Fiksna Telefonija vrši pružanje usluga fiksne telefonije, kao i internet usluge, iznajmljivanje linija, IPTV itd svojim korisnicima, dok Mobilna Telefonija svoj prihod većinom generiše od pružanja usluga mobilne telefonije svojim korisnicima. Segmenti su podijeljeni na fiksnu i mobilnu na osnovu njihove mreže koja predstavlja osnovu za sve ostale dodatne usluge.

Podaci koji se redovno dostavljaju Izvršnom Upravnom Odboru uključuju više stavki profita koje se smatraju bitnim za procjenu buduće alokacije resursa. Kako su sve stavke materijalne i nematerijalne imovine segmentno odvojene, pripadajuća amortizacija se takođe dijeli na segmente, stoga, Poslovni rezultat korigovan za uticaj odrađenih uticaja koji su klasifikovani kao "Jednokratni uticaji" se uzima kao mjera segmentnog rezultata. Još jedan važan pokazatelj koji se prati na segmentnom nivou su kapitalne investicije (Capex), koji je definisan kao povećanja na materijalnoj i nematerijalnoj imovini tokom tekućeg obavljanja poslovnih aktivnosti, isključujući biznis kombinacije i vraćanje sredstava u privobitno stanje.

Informacije po segmentima koje se izvještavaju Izvršnom Upravnom Odboru sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine su prikazane u pregledu koji slijedi:

	31 Decembar 2012			31 Decembar 2011		
	Fiksna telefonija	Mobilna telefonija	Ukupno	Fiksna telefonija	Mobilna telefonija	Ukupno
Prihodi segmenta	63.234.506	51.092.093	114.326.599	63.128.230	54.219.585	117.347.815
EBITDA - korigovano	21.922.921	22.028.289	43.951.210	23.471.572	21.537.708	45.009.280
Otpremnine i drugi jednokratni troškovi	(1.291.019)	(127.308)	(1.418.327)	(3.609.203)	(573.759)	(4.182.962)
EBITDA	20.631.902	21.900.981	42.532.883	19.862.369	20.963.949	40.826.318
Trošak amortizacije	(12.780.088)	(8.652.220)	(21.432.308)	(13.076.861)	(11.617.830)	(24.694.691)
Dobit iz poslovanja	7.851.814	13.248.761	21.100.575	6.785.508	9.346.119	16.131.627
Neto finansijski rezultat	2.440.499	(430.265)	2.010.234	2.361.104	52.963	2.414.067
Dobit prije oporezivanja	10.292.313	12.818.496	23.110.809	9.146.612	9.399.082	18.545.694
AKTIVA						
Stalna imovina						
Nematerijalna ulaganja	10.127.958	3.824.601	13.952.559	8.786.748	4.029.417	12.816.165
Gudvil	564.974	376.650	941.624	564.974	376.650	941.624
Nekretnine i oprema	76.156.905	20.004.379	96.161.284	81.073.920	23.359.935	104.433.855
Dugoročni krediti i ostala potraživanja	5.125.088	1.561.905	6.686.993	6.110.462	960.214	7.070.676
Ukupna stalna imovina	91.974.925	25.767.535	117.742.460	96.536.104	28.726.216	125.262.320
Obrtna sredstva						
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	14.246.848	12.192.017	26.438.865	1.008.291	1.085.116	2.093.407
Kratkoročni depoziti u bankama	17.243.521	14.756.479	32.000.000	24.356.474	20.843.526	45.200.000
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	14.236.178	7.670.401	21.906.579	14.180.355	8.596.896	22.777.251
Zalihe	1.176.129	1.439.074	2.615.203	996.754	1.134.849	2.131.603
Ukupna obrtna imovina	46.902.676	36.057.970	82.960.647	40.661.636	31.540.625	72.202.261
Ukupno aktiva	138.877.602	61.825.505	200.703.107	137.077.977	60.386.604	197.464.581

Rukovodstvo ne koristi geografske segmente prilikom donošenja odluka iz razloga što je najznačajniji dio prihoda ostvaren na domaćem tržištu.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

5. INFORMACIJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

Iznos investicija po segmentima na dan 31. decembar 2012. i 31. decembar 2011. godine iznosi:

	31. decembar 2011.	31. decembar 2011.
Fiksna telefonija	9.223.760	9.948.912
Mobilna telefonija	5.325.056	4.903.849
Ukupne investicije Društva	14.548.816	14.852.761

Ukupne investicije Društva su u skladu sa linijom „Povećanja“ u Napomenama 6 i 7.

Izvršni upravni odbor ne posmatra obaveze po segmentima.

6. NEKRETNINE I OPREMA

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala imovina	Nekretnine i oprema u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2012.	2.959.682	85.538.729	155.500.625	9.308.472	253.307.508
Povećanja	-	-	1.179.660	11.743.732	12.923.392
Prenos	35.000	3.036.599	13.268.069	(16.339.668)	-
Prenos sa Nematerijalnih ulaganja	-	-	-	(2.087.163)	(2.087.163)
Prodaja opreme – RAN modernizacija	-	-	(21.606.357)	-	(21.606.357)
Otuđenja i rashodovanja	-	(4.170)	(11.732.913)	-	(11.737.083)
Stanje, 31. decembar 2012.	2.994.682	88.571.158	136.609.084	2.625.373	230.800.297
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2012.	-	30.980.076	117.893.577	-	148.873.653
Amortizacija za period (Napomena 21)	-	3.765.309	14.898.677	-	18.663.986
Obezbvredjenje	-	-	-	192.129	192.129
Prodaja opreme – RAN modernizacija	-	-	(21.465.197)	-	(21.465.197)
Otuđenja i rashodovanja	-	(4.170)	(11.621.388)	-	(11.625.558)
Stanje 31. decembar 2012.	-	34.741.215	99.705.669	192.129	134.639.013
Sadašnja vrijednost					
31. decembar 2012.	2.994.682	53.829.943	36.903.415	2.433.244	96.161.284
31. decembar 2011.	2.959.682	54.558.653	37.607.048	9.308.472	104.433.855

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

6. NEKRETNINE I OPREMA (Nastavak)

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala imovina	Nekretnine i oprema u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2011.	2.959.682	82.041.198	148.412.680	10.629.835	244.043.395
Povećanja	-	-	2.119.868	10.747.149	12.867.017
Prenos	-	3.497.531	8.591.642	(12.089.173)	-
Prenos sa Nematerijalnih ulaganja	-	-	-	20.661	20.661
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(3.623.565)	-	(3.623.565)
Stanje, 31. decembar 2011.	2.959.682	85.538.729	155.500.625	9.308.472	253.307.508
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2012.	-	27.902.722	102.322.327	-	130.225.049
Amortizacija za period (Napomena 21)	-	3.077.354	19.150.561	-	22.227.915
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(3.579.311)	-	(3.579.311)
Stanje 31. decembar 2011.	-	30.980.076	117.893.577	-	148.873.653
Sadašnja vrijednost					
31. decembar 2011.	2.959.682	54.558.653	37.607.048	9.308.472	104.433.855
31. decembar 2010.	2.959.682	54.138.476	46.090.353	10.629.835	113.818.346

U sadašnju vrijednost nekretnine i opreme je uključeno zemljište u vrijednosti od EUR 69.558 i građevinski objekti u iznosu EUR 306.046 za koje Društvo ne posjeduje kompletnu dokumentaciju vezanu za vlasničke listove nad zemljištem i objektima u navedenom iznosu. Društvo je u postupku pribavljanja vlasničkih listova za ovo zemljište i građevinske objekte nad kojima posjeduje kontrolu.

Društvo je počelo projekat modernizacije Radio pristupne mreže u maju 2011. godine na način što je zamijenilo zastarjelu opremu.

U 2012. godini Društvo je prodalo staru opremu u iznosu od 141.160 EUR, odnosno za njenu sadašnju knjigovodstvenu vrijednost u trenutku prodaje.

U 2012. godini Društvo je napravilo obezvređenje Investicija u toku u iznosu od 192.129 EUR. Obezvređenje se odnosi na procjenu menadžmenta da ova oprema neće moći da se koristi u budćnosti.

Naknadni pregled korisnog vijeka je urađen tokom 2011 godine i rezultirao je skraćanjem korisnog vijeka Radio pristupne opreme. Smanjenje je izvršeno na bazi promjene očekivanja, tehnološkog razvoja, budžeta i planova u narednim periodima itd. Uticaj promjene korisnog vijeka trajanja na finansijske izvještaje jeste kako slijedi:

	2011	2012	2013	2014	poslije 2014
povećanje / (smanjenje) u amortizaciji	2.789.370	(142.757)	(1.258.881)	(1.044.331)	(343.400)

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

7. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Gudvil	Licence	Softveri	Interno razvijeni softveri	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost						
Početno stanje, 1. januar 2012.	941.624	17.367.708	11.670.000	276.909	222.097	30.478.338
Povećanja	-	-	-		1.625.424	1.625.424
Prenosi	-	835.174	2.778.242	133.183	(3.746.599)	-
Prenosi na Nekretnine i opremu	-	-	-		2.087.163	2.087.163
Smanjenja	-	-	(36.949)		-	(36.949)
Stanje, 31. decembra 2012.	941.624	18.202.882	14.411.293	410.092	188.085	34.153.976
Ispravka vrijednosti						
Početno stanje, 1. januar 2012.	-	7.770.022	8.879.245	71.282	-	16.720.549
Amortizacija (Napomena 21)	-	1.183.537	1.325.947	66.709	-	2.576.193
Smanjenja	-	-	(36.949)		-	(36.949)
Stanje, 31. decembra 2012.	-	8.953.559	10.168.243	137.991	-	19.259.793
Sadašnja vrijednost						
31. decembar 2012. godine	941.624	9.249.323	4.243.050	272.101	188.085	14.894.183
31. decembar 2011. godine	941.624	9.597.686	2.790.755	205.627	222.097	13.757.789

	Gudvil	Licence	Softveri	Interno razvijeni softveri	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost						
Početno stanje, 1. januar 2011.	941.624	17.165.170	9.696.447	156.814	683.752	28.643.807
Povećanja	-	-	-		1.985.744	1.985.744
Prenosi	-	261.151	2.045.492	120.095	(2.426.738)	-
Prenosi na Nekretnine i opremu	-	-	-		(20.661)	(20.661)
Smanjenja	-	(58.613)	(71.939)		-	(130.552)
Stanje, 31. decembra 2011.	941.624	17.367.708	11.670.000	276.909	222.097	30.478.338
Ispravka vrijednosti						
Početno stanje, 1. januar 2011.	-	6.756.258	7.599.267	28.801	-	14.384.326
Amortizacija (Napomena 21)	-	1.072.378	1.351.917	42.481	-	2.466.776
Smanjenja	-	(58.614)	(71.939)		-	(130.553)
Stanje, 31. decembra 2011.	-	7.770.022	8.879.245	71.282	-	16.720.549
Sadašnja vrijednost						
31. decembar 2011. godine	941.624	9.597.686	2.790.755	205.627	222.097	13.757.789
31. decembar 2010. godine	941.624	10.408.912	2.097.180	128.013	683.752	14.259.481

7. NEMATERIJALNA ULAGANJA (Nastavak)

Najznačajnije licence i njihov komercijalni period trajanja su prikazane u tekstu ispod:

Telekomunikaciona licenca fiksne telefonije

Dana 1. januara 2002. godine Agencija za Elektronske Komunikacije i Poštansku djelatnost Crne Gore ("Agencija") je izdala Društvu licencu za obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga na period od 25 godina. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 3.539.700 (2011: EUR 3.775.680).

U skladu sa Pravilnikom o izmjenama i dopunama uputstava o utvrđivanju visine naknade za registraciju i licence telekomunikacionih operatora i pružalaca telekomunikacionih servisa od 5. novembra 2004. godine, Ministarstvo ekonomije Vlade Crne Gore propisalo je i posebnu jednokratnu naknadu za obavljanje međunarodnog saobraćaja. Navedena naknada plaća se jednokratno u iznosu utvrđenom od strane Agencije. Licenca za obavljanje međunarodnog saobraćaja je odobrena na period od 23 godine. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 1.680.000 (2011: EUR 1.800.000).

Licenca za obavljanje javnih fiksnih telekomunikacionih usluga se kapitalizuje i amortizuje ravnomjerno tokom procijenjenog vijeka korišćenja licence.

Agencija za radio-difuziju Crne Gore je u oktobru 2007. godine izdala Društvu na period od 10 godina licencu za izgradnju i korišćenje distribucije / emitovanja radio i televizijskih programa korisnicima (IPTV licenca). Društvo je platilo naknadu za registraciju u iznosu od EUR 75.000. IPTV licenca se kapitalizuje i amortizuje ravnomjerno tokom procijenjenog vijeka korišćenja licence.

Telekomunikaciona licenca mobilne telefonije

Telekomunikaciona licenca odnosi se na opštu licencu za vođenje GSM 900 Mhz mobilne telefonije, izdatu od strane Agencije za telekomunikacije Crne Gore na period od 15 godina, počevši od 1. januara 2002. godine. Po isteku navedenog roka telekomunikacione licence T Mobile će imati opciju da obnovi licencu na 10 godina po cijeni koje je jednaka nominalnoj vrijednosti. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 1.182.940 (2011: EUR 1.472.672).

Na osnovu odluke Agencije za Elektronske Komunikacije i Poštansku djelatnost br. 0505-545/1 od 31. januara 2012. godine Telekomu je dodijeljena licenca koja garantuje ekskluzivno pravo korišćenja dodatnog radio spektra u mobilnim komunikacijama na frekvencijama 900MHz, 1800MHz and 2100MHz. Licenca je dodijeljena na period od 5 godina nakon plaćanja od strane Društva u iznosu 549,833 EUR koje je zasnovano na sprovedenom tender br. 505-5043/1 objavljenom dana 1. novembra 2011. godine od strane Agencije za Elektronske Komunikacije i Poštansku djelatnost. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 449.030.

Dana 28. Marta 2007 godine Agencija je dodijelila Društvu 3G licencu na period od 15 godina. Sadašnja vrijednost licence sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 1.493.359 (2011: EUR 1.653.362).

Licenca za obavljanje javnih mobilnih telekomunikacionih usluga se kapitalizuje i amortizuje ravnomjerno tokom procijenjenog vijeka korišćenja licence.

Licenca za pružanje servisa internet mreža

Licenca za pružanje servisa internet mreža odnosi se na opštu licencu za pružanje servisa mreža na teritoriji Crne Gore, izdatom od strane Agencije za telekomunikacije Crne Gore na period od 5 godina, počevši od 16. januara 2002. godine. Licenca za pružanje servisa internet mreža omogućava servise elektronske razmjene podataka, elektronske pošte, konverzije protokola, pristupa bazi podataka ili servisima mreža za upravljanje podacima, govorne pošte videokonferencija i druge telekomunikacione servise. Licenca je obnovljena 13. februara 2007. godine na period od 10 godina.

Društvo je u obavezi da plaća godišnju naknadu Agenciji za telekomunikacije Crne Gore koja se obračunava u iznosu od 1% od ukupno ostvarenih prihoda fiksne i mobilne telefonije u prethodnoj kalendarskoj godini. Navedeni troškovi Agencije za telekomunikacije Crne Gore prikazani su u bilansu uspjeha u okviru „ostalih poslovnih rashoda“.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

7. NEMATERIJALNA ULAGANJA (Nastavak)

Gudvil

U skladu sa Odlukom Odbora direktora Društva od 7. marta 2005. godine (19. februar 2004. godine), Telekom je iskoristivši pravo preče kupovine zaključio ugovor o kupovini dijela kapitala Interneta Crna Gora d.o.o., Podgorica za iznos EUR 435.700 (EUR 1.750.000 za 2004. godinu), čime je postao vlasnik 100% kapitala Internet Crna Gora d.o.o. Sadašnja vrijednost Gudvila sa stanjem na dan 31. decembra 2012 godine je EUR 941.624 (2011: EUR 941.624). Društvo je sprovelo test obezvrjeđenja, koji je imao za rezultat u većoj naknadivoj vrijednosti o sadašnje, tako da dodatno obezvrjeđenje nije obračunato (Napomena 4).

U skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (MSFI), Društvo je reklasifikovalo Gudvil u nematerijalnu imovinu u 2012 godini. Komparativni podaci su korigovani i prikazani u sledećoj tabeli kao potvrda odrađene promjene u prezentaciji u tekućem periodu.

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.	31. decembar 2010.
Nematerijalna ulaganja	14.894.183	12.816.165	13.317.857
Reklasifikacija Gudvila	-	941.624	941.624
Korigovana Nematerijalna ulaganja	14.894.183	13.757.789	14.259.481

8. DUGOROČNI KREDITI I OSTALA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Stambeni krediti dati zaposlnima	1.861.761	1.903.495
Stambeni krediti dati bivšim zaposlenima	2.188.442	2.407.599
Dugoročna potraživanja od Vlade	600.935	1.279.082
Dugoročna potraživanja od kupaca	754.775	178.757
Ukupno finansijska potraživanja	5.405.913	5.768.933
Unaprijed plaćene beneficije zaposlenima	743.555	799.855
Unaprijed plaćen zakup GSM lokacija	537.525	475.714
Ostali unaprijed plaćeni iznosi	-	26.174
Ukupno ostala potraživanja	1.281.080	1.301.743
Ukupno	6.686.993	7.070.676

Kreditni dati zaposlenima

Dospijeća nediskontovanih dugoročnih kredita odobrenih zaposlenima prikazana su u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
- od dvije do pet godina	1.915.026	2.004.124
- preko pet godina	4.312.992	4.655.133
Nediskontovani krediti dati zaposlenima	6.228.018	6.659.257
Diskont	(1.434.260)	(1.548.308)
Fer vrijednost kredita datih zaposlenima	4.793.758	5.110.949

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

8. DUGOROČNI KREDITI I OSTALA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Dospijeca nediskonovanih dugoročnih potraživanja prikazana su u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
- od dvije do pet godina	707.234	1.509.611
	707.234	1.509.611

Potraživanja od Vlade Crne Gore u iznosu od EUR 600.935 sa stanjem na dan 31. decembar 2012. godine (31. decembar 2011. godine: EUR 1.279.082) predstavljaju nediskontovanu vrijednost očekivanih budućih priliva koje bi Društvo ostvarilo u skladu sa Ugovorom o prenosu udjela (prenosu osnivačkih prava u Radio-difuznom centru d.o.o., Podgorica) zaključenim 10. decembra 2004. godine između Telekoma Crne Gore i Vlade Crne Gore. U skladu sa pomenutim ugovorom, RDC je postao vlasništvo države.

Navedenim Ugovorom, Vlada Crne Gore se obavezala da plati Društvu kupoprodajnu cijenu preciziranu Ugovorom o prenosu udjela u iznosu EUR 5.943.937 u roku od deset godina od dana zaključenja ovog Ugovora sa grejs periodom od 18 mjeseci na koji se ne zaračunava kamata. Kao što je dalje navedeno u Ugovoru, po isteku grejs perioda, a do isteka druge godine od dana zaključenja Ugovora, Vlada Crne Gore je dužna da isplati Društvu iznos od EUR 300.000 u jednakim mjesečnim ratama i to svakog prvog u mjesecu za nastupajući mjesec. U trećoj i četvrtoj godini otplate Vlada Crne Gore se obavezuje da plati Društvu godišnje iznose od EUR 600.000 u jednakim mjesečnim ratama i to svakog prvog dana u mjesecu za nastupajući mjesec.

U skladu sa Odlukom rukovodstva Društva, osnova za obračun sadašnje vrijednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova je jednaka primjeni godišnje kamatne stope od 7.5%, koja odgovara stopi korišćenoj od strane nezavisnog procjenitelja. Ukupni efekti prihoda priznatog korišćenjem efektivne kamatne stope evidentirani su na teret dobiti za period od 1. januara do 31. decembra 2012. godine iznosili EUR 87.793 (31. decembra 2011: EUR 167.236).

Dugoročna potraživanja od kupaca se odnose na potraživanja od prodaje opreme pojedinačnim kupcima na period od 24 mjeseca.

Društvo je korigovalo dospjela potraživanja za stambene kredite prenosom na tekuća potraživanja iz poslovnih odnosa (Napomena 10). Iznos od EUR 216.779 dospjelih potraživanja je bio prikazan na dugoročnoj poziciji u 2011. godini.

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.	31. decembar 2010.
Dugoročni krediti i ostala potraživanja	6.686.993	7.262.081	8.202.692
Reklasifikacija finansijskih sredstava namijenjenih prodaji	-	25.374	25.374
Reklasifikacija potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja	-	(216.779)	-
Korigovani Dugoročni krediti i ostala potraživanja	6.686.993	7.070.676	8.228.066

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

9. ZALIHE

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Kablovi, žice i ostali materijal	1.181.062	1.215.537
Zalihe za preprodaju	2.390.339	1.804.026
	3.571.401	3.019.563
Ispravka vrijednosti zastarjelih zaliha	(956.198)	(887.960)
	2.615.203	2.131.603

Promjene na ispravci vrijednosti zaliha za godinu koja se završava 31. decembra 2012. i 2011. prikazane su u sljedećoj tabeli:

	2012	2011
Stanje, 1. januara	887.960	687.012
Povećanje / smanjenje ispravke u toku godine (napomena 23)	68.238	200.948
	956.198	887.960

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

10. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVNIH ODNOSA I OSTALA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Potraživanja od kupaca u zemlji	32.605.287	32.533.506
Potraživanja od kupaca u inostranstvu	1.319.399	1.428.520
Ispravka vrijednosti	(19.180.078)	(17.203.340)
Potraživanja od kupaca, neto	14.744.608	16.758.686
Potraživanja od Magyar Telekom Grupe	23.302	28.688
Potraživanja od Deutsche Telekom Grupe	1.671.985	1.494.285
Ukupna potraživanja od kupaca, neto	16.439.895	18.281.659
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja po osnovu kredita odobrenih zaposlenima	204.109	221.250
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja po osnovu kredita odobrenih bivšim zaposlenim	486.542	372.112
Dospjela ispravljena potraživanja od stambenih kredita	252.818	186.667
Dospjela neispravljena potraživanja od stambenih kredita	110.173	30.113
Ispravka vrijednosti stambenih kredita	(252.818)	(186.667)
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja od Vlade	712.357	712.357
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja od kupaca	1.509.800	361.117
Ukupno kratkoročni dio dugoročnih potraživanja	3.022.981	1.696.949
Ukupna finansijska sredstva	19.462.876	19.978.608
Avansi plaćeni za obrtnu imovinu	134.631	185.139
Unaprijed plaćeni zakup za GSM lokacije	252.894	249.604
Ostala unaprijed plaćena potraživanja	163.392	322.248
Ostala potraživanja	2.579.551	2.358.768
Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja	(686.765)	(317.116)
Ukupna ostala potraživanja, neto	2.443.703	2.798.643
Ukupna potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja, neto	21.906.579	22.777.251

Struktura ostalih potraživanja na dan 31. decembar 2012. i 2011. godine je kao što slijedi:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Potraživanja za lokalne komunalne takse	1.526.145	1.250.171
Potraživanja za plaćenu dividendu	754.737	732.971
Potraživanja za više plaćene poreze i doprinose	137.071	111.214
Potraživanja za kamatu na oročene depozite	77.550	202.115
Ostala potraživanja	84.048	62.297
	2.579.551	2.358.768
Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja	(686.765)	(317.116)
	1.892.786	2.041.652

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

10. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVNIH ODNOSA I OSTALA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Starosna struktura tekućeg dijela dugoročnih potraživanja i ostalih potraživanja

Naredna tabela pokazuje starosnu strukturu tekućeg dijela dugoročnih potraživanja i ostalih potraživanja. Sadašnja vrijednost dospjelih potraživanja je prikazana u bruto iznosu.

	Stanje na dan 31. decembra 2012.	od čega nedospjelo	od čega dospjelo					
			manje od 30 dana	30 – 60 dana	61 – 90 dana	91 – 180 dana	181 – 360 dana	over 360 dana
Ostala potraživanja	1.892.786	1.053.406	5.328	10.987	21.011	21.311	93.149	687.594
Stambeni krediti - zaposleni	204.109	204.109						
Stambeni krediti- bivši zaposleni	596.715	486.542						110.173
Kratkoročni dio dugoričnih potraživanja od Vlade	712.357	712.357						
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja od kupaca	1.509.800	1.509.800						
Ukupno	4.915.767	3.966.214	5.328	10.987	21.011	21.311	93.149	797.767

	Stanje na dan 31. decembra 2011.	od čega nedospjelo	od čega dospjelo					
			manje od 30 dana	30 – 60 dana	61 – 90 dana	91 – 180 dana	181 – 360 dana	over 360 dana
Ostala potraživanja	2.041.652	1.229.040	24.818	33.824	25.039	18.890	50.313	659.728
Stambeni krediti - zaposleni	221.250	221.250						
Stambeni krediti- bivši zaposleni	402.225	372.112						30.113
Kratkoročni dio dugoričnih potraživanja od Vlade	712.357	712.357						
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja od kupaca	361.117	361.117						
Ukupno	3.738.601	2.895.876	24.818	33.824	25.039	18.890	50.313	689.841

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

10. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVNIH ODNOSA I OSTALA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Potraživanja za isplaćene dividende (fizička lica) odnose se na dividende plaćenu preko Crnogorske Komercijalne Banke a.d. koja još uvijek nisu podignuta sa računa banke, a raspoloživa su akcionarima.

Ispravka za opštne u iznosu od EUR 686.765 napravljena je na bazi procjene rukovodstva da dio potraživanja neće biti naplaćen. Crnogorske opštine su napravile povlačenje sa bankarskog računa Društva na ime naknade za korišćenje opštinskog zemljišta za telekomunikacionu mrežu. Društvo se nije složilo sa iznosom naknade i pokrenulo je sudske sporove tokom 2009. godine. Rezultat nekoliko sudskih sporova bio u korist Društva, međutim kako Društvo još uvijek nije uspjelo da se naplati, rukovodstvo je odlučilo na obračuna i napravi ispravku vrijednosti.

Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja su denominovana u sledećim valutama:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
EUR	20.325.303	22.020.973
SDR (Specijalna Prava Vučenja)	1.541.364	754.979
USD	39.912	-
	21.906.579	22.777.251

Fer vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja, prikazana je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Potraživanja od kupaca	14.744.608	16.758.686
Potraživanja od povezanih lica	1.695.287	1.522.973
Potraživanja od datih stambeih kredita	800.824	623.475
Kratkoročni dio dugoričnih potraživanja od Vlade	712.357	712.357
Kratkoročni dio dugoročnih potraživanja od kupaca	1.509.800	361.117
Ukupna finansijska sredstva	19.462.876	19.978.608

Starosna struktura potraživanja iz poslovnih odnosa

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

10. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVNIH ODNOSA I OSTALA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

U narednim tabelama je prikazana starosna struktura domaćih i stranih potraživanja po danima dospjeća. Sadašnja vrijednost dospjelih potraživanja je prikazana neto umanjena za ispravku vrijednosti.

	Stanje na dan 31. decembra 2012.	od čega nedospjelo	od čega dospjelo					
			manje od 30 dana	30 – 60 dana	61 – 90 dana	91 – 180 dana	181 – 360 dana	over 360 dana
Kupci u zemlji	13.943.674	9.347.985	1.765.343	987.705	490.455	393.123	192.799	766.264
Kupci u inostranstvu..	2.496.221	1.147.098	589.102	126.105	328.342	65.861	124.040	115.673
Ukupno	16.439.895	10.495.083	2.354.445	1.113.810	818.797	458.984	316.839	881.937

	Stanje na dan 31. decembra 2011.	od čega nedospjelo	od čega dospjelo					
			manje od 30 dana	30 – 60 dana	61 – 90 dana	91 – 180 dana	181 – 360 dana	over 360 dana
Kupci u zemlji	15.826.593	10.644.874	2.414.712	1.023.525	599.310	206.174	301.683	636.315
Kupci u inostranstvu..	2.455.066	948.200	642.012	305.260	513.273	14.240	29.277	2.804
Ukupno	18.281.659	11.593.074	3.056.724	1.328.785	573.204	220.414	330.960	639.119

Promjene na ispravci vrijednosti potraživanja za finansijsku godinu završenu 31. decembra 2012. i 2011. prikazane su u sljedećoj tabeli:

	Kupci u zemlji		Kupci u inostranstvu	
	2012	2011	2012	2011
Stanje, 1. Januara	17.024.029	17.819.601	496.427	449.308
Dodatna ispravka u toku godine	1.077.898	1.241.246	49.026	-
Dodatna ispravka u toku godine – ispravka za opštine	369.649	317.116	-	-
Naplata ispravljenih potraživanja u toku godine	(78.608)	(191.164)	(26.988)	-
Efekti pozitivnih/negativnih kursnih razlika	-	-	-	47.119
Penali fakturisani kupcima	955.410	699.891	-	-
Otpisi ranije ispravljenih potraživanja	-	(2.862.661)	-	-
Stanje, 31. decembra	19.348.378	17.024.029	518.465	496.427

U skladu sa odlukom rukovodstva Društva broj 02-40627, od 11. decembra 2011. godine, otpisana su potraživanja u iznosu od 2.862 hiljada EUR. Potraživanja su otpisana u skladu sa očekivanjima rukovodstva o njihovoj naplati. Ukupan iznos otpisanih potraživanja je bio u potpunosti obezvređen, u skladu sa čim pomenuti otpis nije imao uticaja na izvještaj o sveobuhvatnom prihodu za tekuću godinu.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

10. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVNIH ODNOSA I OSTALA POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Društvo je napravilo ponovnu procjenu Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostalih potraživanja sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine.

Iznos od EUR 216.779 dospjelih potraživanja za stambene kredite koji su bili uključeni u Dugoročnim i ostalim potraživanjima u 2011. godini se reklasifikuje u Tekuća potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja. Dati avansi i ostala aktivna vremenska razgraničenja u 2011. i 2010. godini se odnose na nefakturisane usluge pružene ostalim operaterima u iznosu od EUR 2.506.097 i EUR 2.411.387 retrospektivno. Rukovodstvo je napravilo ponovnu procjenu temeljnih transakcija i njihove klasifikacije, što je rezultiralo u reklasifikaciji na Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja u 2012 godini. Uporedni podaci su korigovani i prikazani u sledećoj tabeli kao potvrda odrađene promjene u prezentaciji u tekućem periodu.

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.	31. decembar 2010.
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	21.906.579	20.054.375	22.703.715
Reklasifikacija Dugoročnih kredita i ostalih potraživanja	-	216.779	-
Reklasifikacija Datih avansa i ostalih aktivnih vremenskih razgraničenja	-	2.506.097	2.411.387
Korigovana Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	21.906.579	22.777.251	25.115.102

11. KRATKOROČNI DEPOZITI U BANKAMA

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Kreditna klasifikacija A1 (Moody's)	-	7.000.000
Kreditna klasifikacija A2 (Moody's)	15.000.000	-
Kreditna klasifikacija A3 (Moody's)	16.000.000	-
Kreditna klasifikacija A (S&P)	1.000.000	-
Kreditna klasifikacija Ba1 (Moody's)	-	38.200.000
	32.000.000	45.200.000

Kratkoročni depoziti u bankama predstavljaju depozite sa rokom dospelja od tri mjeseca do godine dana sa prosječnom kamatnom stopom od 3,73% u 2012 (2011: 5,47%). Svi kratkoročni depoziti su denominirani u EUR. U periodu koji se završava sa 31. decembrom 2012, ukupan iznos depozita je obezbijeđen adekvatnim garancijama od strane kreditnih institucija koje imaju rejting A2, A3, A (2011: kreditni rejting A1, Ba1).

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

12. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Gotovina u blagajni	2.462	1.148
Gotovina u bankama	4.436.403	2.092.259
Kratkoročni depoziti sa rokom dospjeća do 3 mjeseca	22.000.000	-
	26.438.865	2.093.407

Društvo je objelodanilo gotovinske ekvivalente koje drži kod Mach klirinške kuće kao iznose koji su korigovani za 2011. i 2010. godinu EUR 222.252 i EUR 1.456.667 retrospektivno. Ugovor o uslugama ne sadrži klauzulu kojom bi se ova sredstva tretirala kao izdvojena novčana sredstva. Ukupan iznos od EUR 209.545 sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine je reklasifikovan na Gotovinu i gotovinske ekvivalente.

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.	31. decembar 2010.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	26.438.865	1.871.155	1.737.783
Reklasifikacija Izdvojenih novčanih sredstava	-	222.252	1.465.667
Korigovano Gotovina i gotovinski ekvivalenti	26.438.865	2.093.407	3.203.450

13. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

a) Finansijski instrumenti po kategorijama

Računovodstvene politike koje se odnose na finansijske instrumente se primijenjene na sledeće pozicije:

Kredit i potraživanja	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Dugoročni kredit i potraživanja	5.405.913	4.971.990
Kratkoročni depoziti u bankama	32.000.000	45.200.000
Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja	19.462.876	19.978.698
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	26.438.865	2.093.407
Ukupno	83.307.654	72.244.095

Obaveze iskazane po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Finansijske obaveze	18.916.864	19.358.126
Ukupno	18.916.864	19.358.126

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

13. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

b) Kreditni kvalitet finansijskih sredstava

Kreditni kvalitet finansijskih sredstava koja nisu dospjela niti ispravljena su prikazana u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Dugoročni krediti i potraživanja		
Ugovorne strane sa eksternim kreditnim rejtingom Ba3	600.935	1.279.082
Ugovorne strane bez kreditnog rejtinga	4.804.978	3.692.908
	5.405.913	4.971.990

Ugovorne strane bez kreditnog rejtinga uključuju dugoročna potraživanja od kupaca i dugoročna potraživanja za stambene kredite.

Potraživanja za stambene kredite su obezbijedena hipotekama koje predstavljaju preduslov za inicijalno odobrenje kredita. Dugoročna potraživanja od kupaca se odnose na prodaju opreme na rate. Društvo radi provjeru kreditnog kvaliteta svih kupaca prije same prodaje.

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti		
Gotovina i gotovinski ekvivalenti bez kreditnog rejtinga	4.438.865	1.871.155
Ugovorne strane sa eksternim kreditnim rejtingom A1 (Moody's)	209.544	222.252
Ugovorne strane sa eksternim kreditnim rejtingom Ba2 (Moody's)	22.000.000	-
	26.438.865	2.093.407

Gotovina i gotovinski ekvivalenti bez kreditnog rejtinga gotovina u Crnogorskim bankama.

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Kratkoročni depoziti u bankama		
Garantovani kratkoročni depozit od kreditne institucije		
kreditna klasifikacija A1 (Moody's)	-	7.000.000
kreditna klasifikacija A2 (Moody's)	15.000.000	-
kreditna klasifikacija A3 (Moody's)	16.000.000	-
kreditna klasifikacija A (S&P)	1.000.000	-
kreditna klasifikacija Ba1 (Moody's)	-	38.200.000
	32.000.000	45.200.000

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Potraživanja iz poslovnih aktivnosti koja nisu dospjela niti ispravljena		
Ugovorne strane bez eksternog kreditnog rejtinga		
Domaći kupci (napomena 10)	9.347.985	10.644.874
Strani kupci (napomena 10)	1.831.084	1.563.787
	11.179.069	12.208.661

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

14. AKCIJSKI KAPITAL

	Na dan 31. decembra 2012.			Na dan 31. decembra 2011.		
	Broj akcija	%	Vrijednost	Broj akcija	%	Vrijednost
Upisani, uplaćeni kapital						
- Magyar Telekom Privatizacioni fondovi	36.177.950	76,53	107.902.165	36.177.950	76,53	107.902.165
Ostala pravna lica	285.127	0,60	850.420	332.684	0,70	992.263
Fizička lica	5.277.733	11,17	15.741.366	5.289.105	11,19	15.775.285
	5.533.130	11,70	16.502.443	5.474.201	11,58	16.326.681
	47.273.940	100,00	140.996.394	47.273.940	100,00	140.996.394

Na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine nominalna vrijednost po akciji je iznosila EUR 2,98254. Akcije Telekoma se kotiraju na Montenegro berzi. Tržišna vrijednost po akciji na dan 31. decembar 2012 godine iznosila je EUR 3,2133 (31. decembar 2011: EUR 2,7000).

15. STATUTARNE REZERVE

U skladu sa statutom, Društvo je imalo obavezu da izdvaja najmanje 5% ostvarene dobiti na ime statutarne rezervi sve dok iznos ovih rezervi ne dostigne 1/10 akcijskog kapitala Društva. Navedene rezerve su bile namijenjene za pokriće gubitaka i ne mogu se distribuirati akcionarima osim u slučaju likvidacije Društva.

Društvo je promijenilo statut na Skupštini akcionara održanoj 18. maja 2012 godine kako bi primijenilo promjenu u zakonu o Privrednim društvima. Ove rezerve više nisu obavezne da se izdvajaju, pa je samim tim ukupan iznos statutarne rezervi alociran na neraspoređenu dobit.

16. OBAVEZE IZ POSLOVANJA I OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Obaveze prema trećim licima	11.614.777	12.522.597
Obaveze prema Magyar Telekom Grupi	492.574	212.909
Obaveze prema Deutsche Telekom Grupi	2.083.469	2.159.112
Ukupno poslovne obaveze	14.190.820	14.894.618
Razgraničeni troškovi	3.315.651	3.160.956
Obaveze za dividiendu	915.170	864.173
Bonusi	1.133.000	941.416
Ostale obaveze	277.393	68.868
Ukupno ostale finansijske obaveze	5.352.754	5.194.463
Ukupno finansijske obaveze	18.916.864	19.358.126
Primljeni avansi po osnovu pre-paid vaučera	942.194	1.481.174
Obaveze po osnovu primljenih avansa i unaprijed naplaćeni iznosi	122.709	421.458
Obaveze za ostale poreze i doprinose	208.948	228.424
Obaveze za porez na dodatu vrijednost	737.032	568.908
Loyalty Programi za kupce	625.306	592.941
Razgraničeni prihodi	689.026	443.967
Ukupno ostale obaveze	3.325.215	3.736.872
Ukupno obaveze iz poslovanja i ostale obaveze	22.868.789	23.825.953

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

16. OBAVEZE IZ POSLOVANJA I OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Razgraničeni troškovi uključuju sledeće:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Razgraničeni marketing troškovi	312.846	225.360
Razgraničene poštanske usluge	114.698	125.508
Razgraničeni troškovi održavanja	720.827	604.999
Procjena obaveza za IPTV usluge	346.998	304.900
Ostale procijenjene obaveze	1.820.282	1.900.189
	3.315.651	3.160.956

Obaveze iz poslovanja i ostale obaveze su iskazane u sledećim valutama:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
EUR	21.425.170	22.013.617
SDR	661.002	675.632
USD	49.474	416.605
CHF	1.449	-
GBR	3.544	-
	22.140.639	23.105.854

Fer vrijednost obaveza iz poslovanja i ostalih obaveza jednaka je njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti. Ugovoreno dospijeće obaveza iz poslovnih aktivnosti i ostalih obaveza je do 45 dana.

Društvo je napravilo ponovnu procjenu Obaveza iz poslovanja i ostalih obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine.

Pasivna vremenska rezgraničenja i primljeni avansi u 2011. i 2010. godini se odnose na nefakturisane usluge pružene od strane ostalih operatera i ostalih dobavljača u iznosu od EUR 14.736.682 i EUR 15.186.990 retrospektivno. Rukovodstvo je napravilo ponovnu procjenu temeljnih transakcija i njihove klasifikacije, što je rezultiralo u reklasifikaciji na Potraživanja iz poslovnih odnosa i ostala potraživanja u 2012 godini. Uporedni podaci su korigovani i prikazani u sledećoj tabeli kao potvrda odrađene promjene u prezentaciji u tekućem periodu.

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.	31. decembar 2010.
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze prije korekcije	22.868.789	9.163.055	12.692.821
Prenos na rezervisanja	-	(77.233)	-
Prenos sa ostalih dugoročnih obaveza	-	3.449	3.449
Prenos sa Pasivnih vremenskih razgraničenja i primljenih avansa	-	14.736.682	15.186.990
Korigovane Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze	22.868.789	23.825.953	27.883.260

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

17. REZERVISANJA

Promjene na rezervisanjima za finansijsku godinu koja se završava 31. decembra 2012. i 2011. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	2012	2011
Stanje, 1. januara	2.572.854	2.684.389
Povećanja u toku godine	2.131.474	4.576.789
Otpuštanje u toku godine	(1.035.660)	(413.571)
Iskorišćeno u toku godine	(430.912)	(4.274.753)
Stanje, 31. decembra	3.237.756	2.572.854
Umanjeno za: dugoročni dio	635.382	845.697
	2.602.374	1.727.157

Promjene na računima rezervisanja prema vrsti rezervisanja prikazane u sljedećoj tabeli:

	Sudski sporovi	Otpremnine	Naknade zaposlenima	Srednjoročni Podsticajni plan (MTIP)	Program Varijabilnih bonusa (VAR II)	Ukupno
Stanje, 1. januara 2011.	1.313.253	355.388	636.986	378.762	-	2.684.389
Povećanja u toku godine	-	4.182.962	-	316.594	77.233	4.576.789
Otpuštanje u toku godine	(413.571)	-	-	-	-	(413.571)
Iskorišćeno u toku godine	97.890	(4.182.962)	(189.681)	-	-	(4.274.753)
Stanje, 31. decembra 2011.	997.572	355.388	447.305	695.356	77.233	2.572.854
Stanje, 1. januara 2012.	997.572	355.388	447.305	695.356	77.233	2.572.854
Povećanja u toku godine	25.245	1.626.484	-	339.148	140.597	2.131.474
Otpuštanje u toku godine	(373.623)	(355.388)	-	(306.649)	-	(1.035.660)
Iskorišćeno u toku godine	-	(260.161)	(8.937)	(161.814)	-	(430.912)
Stanje, 31. decembra 2012.	649.194	1.366.323	438.368	566.041	217.830	3.237.756
Umanjeno za: dugoročni dio	-	-	(417.552)	-	(217.830)	(635.382)
Kratkoročno rezervisanje	649.194	1.366.323	20.816	566.041	-	2.602.374

Glavni sudski sporovi se odnose na spor oko vlasništva nad imovinom u Cetinju u iznosu od EUR 251,752 kao i na spor vezan za zakup satelitskog sistema u iznosu od EUR 200,000.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

17. REZERVISANJA (Nastavak)

a) Beneficije zaposlenima

	Rezervisanja za jubilarne nagrade	Rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju	Ukupno
Stanje, 1. januara 2011.	418.641	218.345	636.986
Rezervisanja u toku godine	-	-	-
Iskorišćeno u toku godine	(81.811)	(107.870)	(189.681)
Stanje, 31. decembar 2011.	336.830	110.475	447.305
Stanje, 1. januara 2012.	336.830	110.475	447.305
Rezervisanja u toku godine	-	-	-
Iskorišćeno u toku godine	(24.224)	15.287	(8.937)
Stanje, 31. decembar 2012.	312.606	125.762	438.368
Umanjeno za: dugoročni dio	(291.790)	(125.762)	(417.552)
Kratkoročno rezervisanje	20.816	-	20.816

Rezervisanja za beneficije zaposlenima izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu jubilarnih nagrada i otpremnina za odlazak u penziju, koje su predviđene Pojedinačnim kolektivnim ugovorom unutar Društva (napomena 2.15)

18. ODLOŽENA PORESKE OBAVEZE

Sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine i 31. decembra 2011. godine Društvo nema odoženih poreskih sredstava koji bi proistekli iz privremene razlike ili prenijetih poreskih gubitaka.

Odložene poreske obaveze se odnose na privremene razlike između osnovice po kojoj se nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u finansijskim izvještajima Društva. Sve privremene razlike odnose se na značajno veće stope poreske amortizacije. Na dan 31. decembar 2012. godine, Društvo nije imalo poreskih gubitaka koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode. Oporeziva privremena razlika proističe iz alocirane poreske amortizacije i priznavanja sredstvava manjih od 300 EUR.

Kretanje odloženih poreskih obaveza tokom godine može se vidjeti u narednoj tabeli:

Odložene poreske obaveze	Ukupno
Stanje 1. januara 2011.	2.583.144
Efekat na izvještaj o sveobuhvatnom prihodu	(423.202)
Stanje 31. decembra 2011.	2.159.942
Efekat na izvještaj o sveobuhvatnom prihodu	(54.128)
Stanje 31. decembra 2012.	2.105.814

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

19. PRIHODI

a) Usluge fiksne telefonije i usluge interneta

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Telekomunikaciona pretplata, konekcija i ostali prihodi	12.719.843	12.291.966
Prihodi od odlaznih domaćih poziva	7.425.179	8.504.635
Prihodi od odlaznih međunarodnih poziva	1.543.288	1.902.956
Ukupni prihodi od odlaznih poziva	8.968.467	10.407.591
Prihodi od dolaznih domaćih poziva	986.463	856.979
Prihodi od dolaznih međunarodnih poziva	13.129.853	14.070.758
Ukupni prihodi od dolaznih poziva	14.116.316	14.927.737
Zakupljene linije i prenos podataka	3.344.277	3.691.047
Prihodi od web prezentacije i hostinga	58.692	58.673
ADSL prihodi	11.673.177	11.239.790
MIPNET prihodi	2.202.644	2.087.106
IPTV prihodi	6.088.292	5.363.242
Prihodi od prodatih internet pristupa	560.867	1.145.652
Prihodi od prodaje opreme	1.463.008	779.478
ICT prihodi	1.023.500	491.154
Ostali prihodi	904.726	609.264
Ukupni ostali prihodi	27.319.183	25.465.406
Ukupni prihodi od pružanja usluga fiksne telefonije i interneta	63.123.809	63.092.700

b) Usluge mobilne telefonije

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Post-paid prihodi		
- odlazni domaći i međunarodni pozivi	13.017.602	14.101.170
- mjesečna pretplata	9.014.516	8.358.485
	22.032.118	22.459.655
Prodaja paketa i pre-paid usluga	14.650.980	15.709.063
Prodaja mobilnih telefona	1.591.510	1.614.782
	16.242.490	17.323.845
Prihodi po osnovu interkonekcije	8.423.994	9.612.903
Prihodi od roming-a	3.812.206	4.360.320
Ostali prihodi	442.317	39.705
Ukupni prihodi od pružanja usluga mobilne telefonije	50.953.125	53.796.428

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

20. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	10.912.368	10.837.485
Troškovi poreza na zarade i naknade zarada	1.755.146	1.818.806
Troškovi doprinosa za penzije	3.338.628	3.573.930
Troškovi socijalnih i ostalih doprinosa	2.344.633	2.514.167
Jubilarne nagrade i otpremnine (napomena 17)	1.271.095	4.182.962
Rezervisanja za penzionisanje i jubilarne nagrade (napomena 17)	23.562	126.913
Ostali troškovi zaposlenih	1.029.223	1.737.323
	20.674.655	24.791.586

21. AMORTIZACIJA I OBEZVRJEĐENJE

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Amortizacija osnovnih sredstava (Napomena 6)	18.663.987	22.227.915
Obezvređenje (Napomena 6)	192.128	-
Amortizacija nematerijalnih ulaganja (Napomena 7)	2.576.193	2.466.776
	21.432.308	24.694.691

Obezvređenje u iznosu od EUR 192.128 predstavlja obezvrjeđenje investicija u toku (napomena 6)

22. TROŠKOVI KORIŠĆENJA USLUGA DRUGIH OPERATERA

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Troškovi korišćenja usluga fiksnih i mobilnih operatera u zemlji	11.846.159	13.289.984
Troškovi korišćenja usluga fiksnih i mobilnih operatera u inostranstvu	6.391.255	6.687.780
	18.237.414	19.977.764

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

23. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Troškovi materijala, održavanja i naknade za izvršene usluge	7.148.263	7.356.827
Marketing	2.977.593	2.897.970
Ispravka vrijednosti potraživanja	1.390.977	1.367.198
Zakup	3.489.357	3.249.408
Troškovi telekomunikacione licence	1.678.420	1.609.742
Sponzorstva	381.400	266.283
Opštinske takse	1.581.321	1.570.767
Provizija dilera	1.534.688	1.739.276
Naknade	275.147	225.304
Revizija završnog računa	89.100	78.164
Konsalting usluge Magyar Telekom	-	48.311
Konsalting usluge Deutsche Telekom	284.472	224.094
Ostale konsalting usluge	444.977	231.989
Električna energija	1.385.059	1.536.048
Poštanske usluge	713.645	794.648
Ostale neproizvodne usluge	715.431	715.155
Neto efekat dodatne vrijednosti zaliha i ukidanja ispravke vrijednosti zaliha	68.238	200.948
Smanjenje rezervisanja priznatih u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu (napomena 17)	(348.378)	(315.681)
Ostali poslovni rashodi	3.287.327	1.802.054
	27.097.037	25.598.505

Troškovi zakupa se u najvećoj mjeri odnose na zakupe telekomunikacionih vodova u iznosu od EUR 1.302.172 (2011: EUR 1.483.932) kao i na zakup mjesta za bazne stanice od Radio Difuznog Centra u iznosu od EUR 702.652 (2010: 686.048 EUR)

Troškovi sponzorstva koji su iznosili 300.000 EUR (2010: 266.283 EUR) predstavljaju najvećim dijelom troškove sponzorstva FSCG i ženskog rukometnog kluba "Budućnost". Ostatak troškova sponzorstva se odnosi na kulturu, sport i obrazovanje.

U okviru ostalih poslovnih rashoda prikazani su troškovi dodatnog PDV u iznosu od EUR 1.493.579 zasnovani na nalazu Poreske Uprave koji pokriva period od maja 2009. godine do decembra 2011. godine, kao i dodatni porez na dobit obračunat u za isti period u iznosu od EUR 609.369 (napomena 25). Dodatni PDV je obračunat na prodaju supstituisanih telefona na razlici između nabavne cijene telefona i njegove prodajene cijene, za slučaj kada je prodajna cijena bila niža od nabavne.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

24. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI, NETO

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Finansijski prihodi		
Prihod od kamata od:		
Kratkoročni depoziti u bankama	2.411.844	2.200.510
Kreditni odobreni zaposlenima	96.038	103.315
Prihod od ukidanja diskonta na dugoročna potraživanja	251.207	248.543
Pozitivne kursne razlike	96.405	177.589
	2.855.494	2.729.957
Finansijski rashodi		
Rashodi kamata	(144.634)	(55.875)
Negativne kursne razlike	(223.370)	(170.782)
Ostali finansijski rashodi	(477.256)	(89.233)
	(845.260)	(315.890)
Neto finansijski rashodi	2.010.234	2.414.067

25. POREZ NA DOBIT

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Porez na dobit - tekući porez	3.224.933	2.470.652
Porez na dobit - odloženi porez	(54.128)	(423.202)
Ukupno	3.170.805	2.047.450

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit i poreza na dobit iskazanog u poreskom bilansu

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit po finansijskim izvještajima i poreza na dobit po poreskom bilansu prikazano je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Dobit prije oporezivanja	23.110.809	18.545.694
Poreska stopa (9%)	2.079.973	1.669.112
Troškovi koji se ne priznaju	268.874	150.135
Dodatni porez za periode od 2009-2011 (napomena 23)	609.369	-
Ostale korekcije	212.589	228.203
	3.170.805	2.047.450

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

26. ZARADA PO AKCIJI

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Profit akcionara Društva	19.940.004	16.498.244
Prosječan ponderisan broj izdatih akcija	47.273.940	47.273.940
Broj akcija iz redovnog poslovanja	47.273.940	47.273.940
Osnovna zarada / (gubitak) po akciji		
- iz redovnog poslovanja	0,42	0,35
Osnovna zarada po akciji	0,42	0,35

Društvo nema potencijalnih razrijeđenih običnih akcija.

27. PLAĆANJA DIVIDENDE

Tokom 2012. godine, objavljene su i isplaćene dividende po osnovu raspodjele dobiti za 2011. godinu u iznosu od EUR 16.500.000 (2010: EUR 18.000.000). Dividenda po akciji je iznosila EUR 0,34903 (2010: EUR 0,38076).

	Neto dividenda	Porez	Ukupno dividenda
Ukupna plaćanja dividende u toku 2012. godine	15.522.107	982.493	16.504.600
Umanjeno za dividendu plaćeno u tekućoj a koja se odnosi na prethodne godine	(1.692)	(15.073)	(16.765)
Ukupno plaćena dividenda iz raspodjele rezultata 2011. godine	15.520.415	967.420	16.487.835
Obaveze za isplatu dividende iz rezultata 2011. godine	-	12.165	12.165
Ukupno objavljena dividend iz raspodjele rezultata 2011. godine	15.520.415	979.585	16.500.000

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

Magyar Telekom Nyrt. (u daljnjem tekstu: "Magyar Telekom") je u 2005. godini postao većinski vlasnik sa 76,53% udjela, od kada se udio nije mijenjao. Deutsche Telekom AG ("DTAG") je krajnji kontrolni vlasnik Magyar Telekom Plc. sa 59,21% akcija u vlasništvu. Deutsche Telekom ("DT") Grupu konstituše više provajdera fiksne telefonije, mobilne telefonije i IT usluga širom svijeta, sa kojima Društvo ima redovne transakcije.

Krajnji kontrolni vlasnik Društva je Deutsche Telekom AG (sa sjedištem u Njemačkoj). Akcionari Deutsche Telekom AG su Investicione institucije (57%), KfW Bankengruppe (17%), Savezna Republika Njemačka (15%), i ostali investitori sa (11%)

Savezna Republika Njemačka je indirektni akcionar DTAG i posjeduje 32% acijskog kapitala. Ako se uzme u obzir prosječno prisustvo na skupštini akcionara, Savezna Republika Njemačka ima solidnu većinu na skupštini akcionara DTAG iako raspolaže manjinskim paketom akcija, što čini DTAG zavisnom od Savezne Republike Njemačke. Stoga, Savezna Republika i kompanije koje su kontrolisane od strane Savezne Republike ili kompanije nad kojima Savezna Republika može da izvrši značajan uticaj, se klasifikuje kao povezano lice DTAG i Magyar Telekoma, a samim tim i Crnogorskog Telekoma.

Ostala povezana pravna lica sa kojima Društvo ima transakcije u periodu od 1. januara do 31. decembra 2012. i 2011. godine uključuju: Makedonski Telekom (ćerka kompanija Magyar Telekoma), OTE group (ćerka kompanija Deutsche Telekoma), i Hrvatski Telekom (ćerka kompanija Deutsche Telekoma)

Sve transakcije sa povezanim licima proističu iz tekućeg poslovanja i njihova fer vrijednost se ne razlikuje materijalno od fer vrijednosti koja bi bila ostvarena u standardnim transakcijama.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

Transakcije sa povezanim licima uključuju korišćenje i pružanje telekomunikacionih usluga kao i zakupe vodova.

I Obaveze

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
<i>Magyar Telekom</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije	340.342	80.297
Usluge mobilne telefonije	46.973	45.970
Konsultantske usluge	-	51.080
	387.315	177.347
<i>Makedonski telekomunikacii</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije	105.259	35.562
<i>Ukupno - Magyar Telekom Grupa</i>	492.574	212.909
<i>Deutsche Telekom</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije	1.734.995	1.627.296
Usluge mobilne telefonije	220.943	327.987
Zakup linkova	-	-
	1.955.938	1.955.283
<i>Ote Telekom</i>		
Interkonekcija	61.771	85.377
<i>T - Hrvatski telekom</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije	-	118.452
Zakup linkova	65.760	-
<i>Ukupno - Deutsche Telekom Grupa</i>	2.083.469	2.159.112
Ukupno	2.576.043	2.372.021

II Potraživanja

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
<i>Magyar Telekom</i>		
Usluge mobilne telefonije	-	-
Zakup linkova	23.302	5.905
	23.302	5.905
<i>Makedonski telekomunikacii</i>		
Usluge mobilne telefonije	-	22.783
<i>Ukupno - Magyar Telekom Grupa</i>	23.302	28.688
<i>Deutsche Telekom</i>		
Interkonekcija po osnovu usluga fiksne telefonije	1.397.735	1.348.680
Usluge mobilne telefonije	76.920	21.113
	1.474.655	1.369.793
<i>Ote Telekom</i>		
Zakup linkova	135.348	121.992
<i>T – Hrvatski telekom</i>		
Zakup linkova	61.982	2.500
<i>Ukupno – Deutsche Telekom Grupa</i>	1.671.985	1.494.285
Ukupno	1.695.287	1.522.973

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

III Prihodi	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
<i>Magyar Telekom</i>		
Interkonekcija	44.860	71.703
Usluge mobilne telefonije	25.874	35.562
	70.734	107.265
<i>Makedonski telekomunikacii</i>		
Usluge mobilne telefonije	36.215	43.438
<i>Ukupno - Magyar Telekom Grupa</i>	106.949	150.703
<i>Deutsche Telekom</i>		
Interkonekcija	10.025.433	10.340.981
Usluge mobilne telefonije	143.746	138.602
	10.169.179	10.479.583
<i>Ote Telekom</i>		
Zakup linkova	85.080	39.250
<i>Hrvatski telekom</i>		
Interkonekcija	58.709	72.843
Zakup linkova	37.090	30.000
<i>Ukupno - Deutsche Telekom Grupa</i>	10.350.058	10.621.676
Ukupno	10.457.007	10.772.379
IV Troškovi	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
<i>Magyar Telekom</i>		
Konsultantske usluge	-	48.311
Usluge mobilne telefonije	10.216	9.400
Zakup linkova	570.308	-
Ostali troškovi	113.800	-
	694.324	57.711
<i>Makedonski telekomunikacii</i>		
Usluge mobilne telefonije	10.992	9.323
<i>Ukupno - Magyar Telekom Grupa</i>	699.636	67.034
<i>Deutsche Telekom</i>		
Interkonekcija	4.506.850	4.597.534
Konsultantske usluge	284.472	224.094
T brand	285.048	42.389
Zakup linkova	-	88.013
Održavanje telekomunikacione opreme	332.400	333.330
Usluge mobilne telefonije	78.937	136.443
Ostali troškovi	3.510	26.947
	5.491.217	5.448.750
<i>T - Hrvatski telekom</i>		
Interkonekcija		-
Održavanje telekomunikacione opreme	43.906	-
Zakup linkova	356.994	629.670
	400.900	629.670
<i>Ukupno - Deutsche Telekom Grupa</i>	5.888.607	6.078.420
Ukupno	6.588.243	6.145.454

28. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

Ugovori sa visokim Rukovodstvom

Društvo je tokom 2012. godine odobrilo rukovodstvu kratkoročne naknade, koje su iznosile EUR 1.137.674 (2011: 843.756 EUR) za neto zarade i bonuse koji su članovi ili stalni gostujući članovi Upravnog Izvršnog Odbora Telekoma, i EUR 774.592 (2011: 564.434 EUR) za pripadajuće poreze i doprinose.

Takođe, tokom 2012. godine Društvo je isplatilo višem rukovodstvu MTIP "Srednjoročni podsticajni plan" u bruto iznosu EUR 161.814 (napomena 17). Nije bilo plaćanja MTIP višem rukovodstvu tokom 2011. godine.

Na osnovu ugovora o radu sa višim menadžmentom, u slučaju prekida radnog odnosa, Društvo ima opciju da garantuje isplatu potencijalnih "anti-competition" naknada. Rukovodstvo vjeruje da potencijalni efekat ovih benefita koji bi nastali nakon raskid radnog odnosa nije značajan.

29. POTENCIJALNE OBAVEZE

Potencijalni sporni ugovor

U skladu sa kupoprodajnim ugovorom zaključenim 15. marta 2005. godine između Vlade Crne Gore i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, kao Prodavca i Magyar Telekom, kao Kupca, Kupac je u obavezi da omogući Društvu zaključivanje ugovora sa Radio Difuznim Centrom za zakup optičkih vlaknastih kapaciteta za transmisiju TV i radio signala i Univerziteta Crne Gore o obezbjeđivanju kapaciteta za konekciju. U oba slučaja predviđeno je da ugovorne strane neće platiti bilo kakvu naknadu za korišćenje ovih kapaciteta. Menadžment Društva procjenjuje da neće biti materijalnih troškova po ovom osnovu u budućnosti.

Zaštita životne sredine

Propisi koji se odnose na zaštitu životne sredine usvajaju se u Crnoj Gori i Društvo sa stanjem na 31. decembra 2012. i 2011. godine nije iskazala bilo kakve obaveze za predviđene troškove, uključujući pravne i konsultantske naknade, studije lokacija, osmišljavanje i implementaciju planova restauracije koji se odnose na zaštitu životne sredine. Troškove vezane za zaštitu životne sredine rukovodstvo ne smatra materijalno značajnim.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

30. PREUZETE OBAVEZE

a) Preuzete obaveze po osnovu operativnog lizinga – Društvo kao zakupac

Sklapanjem ugovora o operativnom lizingu Društvo zakupljuje veliki broj maloprodajnih i poslovnih prostora, skladišta, zatim internet pristup i mrežne linije. Lizing je ugovoren od jedne godine do neograničenog vremenskog perioda, i većina zaključenih ugovora o lizinga mogu se produžiti po isteku lizinga po aktualnim cijenama na tržištu.

Iznosi minimalnih plaćanja zakupnina na dan bilansa stanja koja se odnose na operativni lizing za koji se procjenjuje da se ne može otkazati prikazan je u tabeli ispod:

ne duže od godine	2.669.263
od dvije do pet godina	5.841.026
duže od pet godina	836.586
Ukupno	9.346.875

Ugovor o zakupu sa Radio Difuznim Centrom je potpisan na neodređeno vrijeme za zakup mjesta za bazne stanice na njihovim tornjevima. Iznos zakupa je varijabilan u zavisnosti od iskorišćenosti prostora na tornjevima.

Troškovi godišnjeg lizinga su prikazani u izvještaju o sveobuhvatnom prihodu kao što je prikazano u Napomeni 23.

b) Ostale preuzete obaveze

Preuzete obaveze po ugovorima do datuma Izvještaja o finansijskom položaju koje nisu objelodanjene u finansijskim izvještajima su sljedeće:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Ugovorene obaveze po osnovu:		
- kupovine nekretnina i opreme	2.142.759	1.693.646
- kupovine nematerijalne imovine	662.868	5.390.161
- održavanje i tehničke aktivnosti	861.519	527.822
- marketing i sponzorstvo	30.780	140.600
Ostale ugovorene obaveze troška	197.076	70.892
Ukupno	3.895.002	7.823.121

c) Upotrebne dozvole

Na osnovu kupoprodajnog ugovora zaključenog 15. marta 2005. godine između Vlade Crne Gore i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, kao Prodavca i Matav Hungarian Telecommunication Company, kao Kupca, Prodavac je u obavezi da omogući Društvu dostavljanje kompletiranih molbi relevantnoj javnoj instituciji za obezbjeđivanje svih preostalih dozvola za nastavljavanje i) obavljanja poslovanja i/ili ii) vlasništva i/ili poslovanja sa njihovim sredstvima postojećim na datum potpisivanja Ugovora. Menadžment kompanije procjenjuje da u budućnosti neće biti značajnih troškova povezanih sa ovim slučajem.

CRNOGORSKI TELEKOM A.D. PODGORICA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE
(Svi iznosi su u EUR osim ako drugačije nije naznačeno)

31. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija Izvještaja o finansijskom položaju u EUR na dan 31. decembar 2012 i 2011:

	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
SDR	1,1658	1,1865
USD	0,7586	0,7729

32. GOTOVINA GENERISANA IZ POSLOVANJA

		31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
<i>Dobitak za godinu</i>		19.940.004	16.498.244
<i>Korekcije:</i>			
Porez na dobit		3.170.805	2.047.450
Amortizacija	22	21.432.308	24.694.691
Neto finansijski prihod	24	(2.010.234)	(2.414.067)
Povećanje/(smanjenje) ispravke vrijednosti zaliha priznatih u okviru prihoda/rashoda	23	68.238	200.948
Povećanje/(smanjenje) ispravke vrijednosti spornih potraživanja priznatih u okviru prihoda/rashoda	10	1.021.328	1.050.082
Promjene u okviru obrtnog (radnog) kapitala:			
Promjene na obavezama		(816.567)	(3.980.073)
Promjene na zalihama		551.838	(425.342)
Promjene na potrazivanjima		870.672	3.397.793
Rezervisanja za sudske sporove		(348.378)	(315.681)
Rezervisanja za benefite zaposlenih		(8.937)	(189.681)
Nadoknada za dodatni porez	23	(2.102.948)	-
Ostale negotovinske stavke		(138.859)	(991.056)
<i>Gotovina generisana iz poslovanja</i>		41.629.270	39.573.308

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Dana 18. februara 2013. godine Društvo je dobilo rešenje Ministarstva Finansija koje se odnosi na dodatno obračunati PDV i porez na dobit za subvencionirane telefone, kao odgovor na prigovor Društva iz Septembra 2012. godine.

Ministarstvo Finansija je potvrdilo nalaz Poreske uprave koji se odnosi na dodatno obračunati PDV u iznosu od EUR 1.493.579. Pored ovoga, Ministarstvo Finansija je prihvatilo prigovor Društva koji se odnosi na obračunati porez na dobit u iznosu od EUR 609.369 i naložilo Poreskoj Upravi ponavljanje procesa. Trenutno nije moguće pouzdano predvidjeti uticaj ponovljenog nalaza. Društvo je procijenilo iznos od EUR 609.369 dodatnog poreza na dobit i uključilo ga u finansijske izvještaje sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine.